Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען — היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 61/1662	Łódź, Sroda 13 marca 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך, א אדר ב׳ תרפ״ט	Nr 62 1662

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

מארשאל פילסודסקי וועגן יודען

מיט יודען איז גוט צו לעבען, ווען זיי זענען קליין אין דער צאהל, מיט אסך יודען איז דאס צוזאמענלעבען שווער

א געשפרעך פון קארין מיכאעליס מיט׳ן מארשאל פילסודסקי

פראג, 12. (י.ט.א. טעלעגראפיש). די בעקאנטע שריפטשטעלעריו, די קעמפערין פאר פרויען-עמאנציפאציע, קארין מיכאעליס, האט פערעפענטליכט א געשפרעך, וואס זי האט געהאט מיט׳ן מארשאל פילסודסקי בעת איהר בעזוך אין ווארשא אין פריהלינג 1927. אינ׳ם געשפרעך איז אויך בעריהרט געווארען די יודען פראגע,

דער מארשאל פילסודסקי האט געזאגט, אז ער האט אויפריכטיגע סימפאטיעס פאר יודען. צווישען זיינע גאהענטסטע פריינד געפינען זיך וואונדערבארע יודען און אויך זיין ערשטע פרוי איז געווען א יודישע. אבער אין פוילען זענען פערהאן צופיל יודען, ארימע יודען, גאר ארימע יודען. קראנקע, דעגענערירטע, אונפעהיגע צו לאנד-ארבייט. צוליב דעם שטראמען די יודען אין די גרויסע שטעט, וועלכע וועהרען זיך געגען זיי. פוילען האט בשעתו איינגעלאזען די יודען, וועלכע זענען פערפאלגט געווארען דורך אנדערע. איצט ליידען ביידע צדדים: סיי די יודען, סיי די פאלאקען. יודען זענען אונטויגליך צו ערד-ארבייט און דאס נעהמט ביי זיי אוועק דעם פעסטען באדען פון אונטער די פיס.

אויף דער אנווייזונג פון קארין מיכאעליס, אז די רוסישע היימלאזע אין דענעמארק זענען געווארען זעהר נוצליכע בירגער צוליב דער אינטענסיווער הילף, וועלכע איז זיי געגעבען געווארען, האט מארשאל פילסודסקי נעענטפערט, אז מיט יודען איז זיך לייכט צוזאמענצולעבען, ווען זיי זענען אין א קליינער צאהל, ווערען זיי אבער גרויס אין דער צאהל איז זיך שווער מיט זיי צוזאמענצולעבען.

מארשאל פילסודסקי בעטראכט דאס גרויסע פרובלעם זיך פון די יודען אלס נאציאנאל אומגליק.

קארין מיכאעליס דערצעהלט ווייטער, אז איהר געשפרעך וועגען דער יודען פראגע האט זיך אנגעהויבען דערפון, וואס זי האט געפרעגט, צי ס׳פאסט, זיך צו בעטייליגען אין אנ׳אויפנאהמע ביי יודישע שריפטשטעלער. די פוילישע קאלעגען האבען זי אפגעהאלטען דערפון, בכונה בעשטימט די אוידיענץ ביים מארשאל פילסודסקי אויף דעמזעלבען אוונד, ווען די שריפטשטעלערין איז איינגעלאדען געווארען אויף א גלעזעל טיי אין יודישען ליטעראטען-פעראיין.

ווי בעקאנט, איז קארין מיכאעליס אויף דער אויפנאהמע יא געווען.

דער סענאט האט געהעכערט דעם ביודזשעט

אויף איינינע מיליאן זלאטעס.

ווארשא, 12. (טעלעפאניש). אין סענאט איז נאך נישט פערענדיגט געווארען די ענטגילטיגע בערעכנונג, פון רעזולטאט פון דער אפשטימונג איבערן ביודזשעט. עס איז איינגעפיהרט געווארען א רייה ענדערונגען אין די סיים - בעשלוסען .לויט די פראוויזארישע בערעכנונגען וועט דער ביודזשעט פון סענאט אין פערגלייך מיט׳ן ביורזשעט פון סיים זיין העכער אויף איינינע מיליאן זלאטעס.

א אמעריקאניש—יאפאנישער ארביטראזש-אפמאך

טאקיא, 12 (אטע). צווישען דעם אמעריקאנישען מלוכה-סעקרעטאר פאר אויסערליכע ענינים סטימפסאן און דעם יאפאנישען מיניסטער-פרעזידענט איז געקומען צו א הסכם וועגען שליסען א ארביטראזש-אפמאך. דער אפמאך זאל נאך אין חודש מערץ אונטערגעשריבען ווערען אין וואשינגטאן און זאל זיין גילטיג אויף 5 יאהר.

הינדענבורג זאל פונאנדערלאזען דעם פארלאמענט

און שאפען א רעכטע רעגירונג.

בערלין, 12. (אטע). „די נידערריינישע טאגנעסצייטונג" פערעפענטליכט א סענסאציאנעלען קלאנג, לויט וועלכען פרעזידענט הינדענבורג זאל באלד נאך די חגאות פונאנדערלאזען דעם פארלאמענט און שאפען א רעכטען קאבינעט אין וועלכען עס זאלען אריין דער געוועזענער קאנצלער לוטהער, מיניסטער גרענער און אנדערע.

א פיקאנטע געשיכטע מיט א דעפוטאט און אקציעס פון „גאזי וסכאדניע"

האנדעלס-קאמיסיע בעשלאסען אפצוקויפען די אקציעס

ווארשא, 12. (טעלעפאניש פון אונזער סייםקארעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער האנדעלס-קאמיסיע ביים סיים איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען אפקויפען די אקציעס פון „גאזי וסכאדניע" דורך דער געזעלשאפט „פאלמין".

בעת דער דיסקוסיע האט גענומען א ווארט דעפ. לאנגער (וויזוואלעניע), וועלכער האט אפגעגעבען פאלגענדע פיקאנטע ערקלערונג :

אין די זיצונגען פון דער קאמיסיע, האט דעפ. לאנגער ערקלערט, בעטייליגט זיך א געוויסער דעפ. טאווארניצ׳י, וועלכער האט זיך געווענדעט צום סענאטאר מיקלאשעווסקי מיט דער פאדערונג, אז „פאלמין" זאל פון איהם אפקויפע זיינע אקציעס פון „גאזי וסכאדניע" פאר א סומע פון 6 טויזענד דאלאר. אין געגענפאל, וועט ער אויף די זיצונגען פון דער קאמיסיע מאכען שוועריגקייטען, אז דער פראיעקט אפצוקויפען די אקציעס זאל אנגענומען ווערען.

סענאטאר מיקלאשעווסקי האט איינגעלאדען צו זיך דעם דעפ. לאנגע אין איהם בעהאלטען אין א שאנק און אויף אזא אופן איז ער געווען אנוועזענד בעת די אונטערהאנדלונגען צווישען סענאטאר מיקלאשעווסקי און דעפ. טאווארניצקי. סענאטאר מיקלאשעווסקי האט ארויסגעגעבען א שריפטליכע פערפליכטונג אפצוקויפען די אקציעס פון דעפ. טאווארניצקי פאר 4800 דאלאר.

די דאזיגע ערקלערונג פון דעפ. לאנגער האט ארויסגערופען א געוואלדיגע סענסאציע. ס׳איז תיכף ערקלערט געווארען א הפסקה, בעת וועלכער דעפ. דיאמאנד האט וועגען דעם דאזיגען פאל מיטגעטיילט דעם סיים מארשאלעק. עס איז בעשלאסען געווארען דעם דעפ. טאווארניצקי צו שטעלען פאר א מארשאלעק-געריכט.

נאך דער הפסקה איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג אפצוקויפען די אקציעס פון „גאזי וסכאדניע".

Dr. A. MAZUR

ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנקהייט ווי אויך שטום און שטאמל-פעהלער

ווסכאדניא 65, טעל. 66-01

(איינגאנג אויך דורך פיעטריקאווער 46).

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער הייס-געליבטער פאטער, שוויגער-פאטער און גרויס-פאטער

נ. ע. **אפרים פישל ראקאטש**

ב״ר משה אהרן

אין עלטער פון 62 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, 2 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז ווסכאדניא 33, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

4916

דרינגענדער אויפרוף

צו אלע סוחרים און פאבריקאנטען

נישט צו שיקען פרייטאג נאך 12 קיין סחורה צו די עקספעדיטארען, ווייל עס איז בעשלאסען ביי אונז פון היינטיגען שבת און מעהר נישט צו עקספעדירען שבת. אלזא בעטען מ׳ר זעהר אויף אונז רחמנות האבען און אונז נישט צו צווינגען צו חילול שבת קודש.

4918 א גרופע עקספעדיטארען.

מודעה מהרבנים

ושומרי ומזהירי שבת

צו אלע עקספעדיטארען פון לאדז.

אזוי ווי מעהרערע האבען זיך שוין געהתמ׳עט און אויף זיך שטרענג גענומען מעהר נישט ח״ו מחלל שבת צו זיין, לכן בעטען מיר די אלע עקספעדיטארען וועלכע האבען זיך נאך נישט אונטערגעשריבען זאלען אויך אונטערשרייבען און זיך נערן אנשליסען.

4919

ועד הרבנים עם שומרי ומזהירי שבת

נאך לאנגע, שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער לאנג-יעהריגער מיטגליד

נ. ע.

פישל ראקאטש

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, מיטוואך 2 נאכמ. פון טרויער-הויז ווסכאדניא 33, ווערען אלע מיטגלידער אויפגעפאדערט צו קומען אפגעבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד

יובעליר-, זייגער-מאכער אין גאלד-ווארג פעראיין

4912

Dr. med. A. Uryson

אינערליכע קראנקהייטען

ספעציעל מאגען, דארם און לעבער-קראנקהייטען

קאנסטאנטינער 20. טעל. 35-85

נעמט אן פון 3 ביז 5 א זייגער נאכמיטאג

ELEKTROWNIA

wobec zbliżającego się sezonu budowlanego zawiadamia swych obecnych, jakoteż przyszłych odbiorców energji elektrycznej dla celów oświetleniowych, że wykonywa wszelkie roboty związane **z urządzeniem pionów.**

W celu ułatwienia nowym odbiorcom przyłączenia do sieci, ogólny koszt pionu, obliczony **po cenach kosztów własnych,** przypadający na poszczególnego nowego odbiorcę Elektrowni, podzielony będzie **na spłaty do 10-ciu miesięcy,** bez oprocentowania. Spłaty te mogą być uiszczane łącznie z należnością za dostarczaną energję elektryczną.

W wypadkach konieczności przeróbki pionów z powodu ich przeciążenia, jak również ich stanu nieprzepisowego, co wpływa na niedostateczną wydajność oświetlenia, Elektrownia wykonuje także przeróbki na wyżej podanych warunkach.

Również wykonuje mniejsze urządzenia oświetleniowe, oraz sprzedaje różne aparaty elektryczne na spłaty kilkumiesięczne.

Dyrekcja

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.

ערקלערונגען פון געוו. מיניסטער טשעכאָוויטש
אין דער בודזשעט קאָמיסיע פון סיים

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספאָנדענט) אין דער בודזשעט-קאָמיסיע איז היינט ווייטער פאָרגעזעצט געוואָרען די אונטערהאַנדלונגען אין שייכות מיט דעם פאָרשלאַג צו שטעלען פאַר׳ן מלוכה טריבונאַל דעם געוועזענעם מיניסטער טשעכאָוויטש.

די זיצונג האָט זיך אָנגעהויבען 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג. דער רעפערענט דעפ. ליבערמאַן האָט פאָרגעלייענט אַ בריף פון געוועזענעם פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש צו דער בודזשעט-קאָמיסיע אַלס ענטפער אויף דער פראַגע, וואָס די קאָמיסיע האָט געשטעלט דעם מיניסטער.

אין זיין ענטפער פערוופט זיך געוו. מיניסטער טשעכאָוויטש אויף זיין בריף וואָס ער האָט דעם 12 פעברואַר געשיקט צום פרעמיער און אין וועלכען ער האָט בעגרינדעט זיין בקשה וועגען דימיסיע, וואָס ער האָט אָנגעגעבען דעם 16 נאָוועמבער 1928.

דער געוו. מיניסטער טשעכאָוויטש ערקלערט ווייטער אין זיין בריף, אַז בעת פרעמיער באַרטעל האָט אָפּהענגיג געמאַכט דעם טערמין פאָרצולעזען דעם אויסטאַוו וועגען די צוגאָב-קרעדיטען פון דעם אָפּשליסען די רעכנונג פאַר׳ן יאָהר 1927/28 האָט ער אַלס פינאַנץ-מיניסטער געהאַלטען פאַר נויטיג דאָס צואיילען די לעגאַליזאַציע פון די געמאַכטע אויסגאַבען אומאָפּהענגיג פון די אַרבייטען איבער דעם אָפּשליסען די רעכנונג.

אויב די בודזשעט קאָמיסיע און דערנאָך דער סיים וואָלטען דעמאָלט נישט גענומען אין אַכט די ערקלערונג פון פרעמיער וואָלט זיין בעשלוס וועגען דימיסיע געבליבען אומפערענדערט.

די קאָמפּראָמיס-שטעלונג, וואָס דער סיים האָט אָבער דאַן אָנגענומען האָט געהאַט אַ ווירקונג אויפ׳ן בעשלוס פון מיניסטער בעזונדערס נאָך צוליב דעם, ווייל עס האָט זיך געהאַנדעלט, ווי דער מיניסטער האָט שוין דעם 8. פון ד. ה. ערקלערט, וועגען וויכטיגע ווירטשאַפטליכע פראַגען.

נאָכדעם ווי עס איז פאָרגעלייענט געוואָרען דער בריף פון געוו. מיניסטער טשעכאָוויטש, האָט בעקומען אַ וואָרט דער פרעזעס פון דער העכסטער מלוכה׳שער קאָנטראָל-קאַמער פראָפ. ווראָבלעווסקי, וועלכער איז ספעציעל אַרויסגערופען געוואָרען דורך דער בודזשעט-קאָמיסיע.

פראָפ. ווראָבלעווסקי האָט אין אַ לענגערער רעדע אָפּגעענטפערט אויף די פראַגען, וואָס די קאָמיסיע האָט איהם געשטעלט.

אויף די פראַגען פון דעפ. ליבערמאַן, שטעלט פרעזעס ווראָבלעווסקי פעסט, אַז שוין דעם 10. נאָוועמבער 1927 האָט ער פעסטגעשטעלט די ערשטע איבערשרייטען פון בודזשעט. אין יאַנואַר 1928 האָט ער וועגען דעם ענין געפאָדערט ערקלערונגען, אָבער ער האָט זיי נישט בעקומען. בכלל בעטרעפען די איבערשרייטונגען 562 מיליאָן זלאָטעס.

אויף דער פראַגע, צי די איבערשרייטונגען זענען געווען אַ נויטווענדיגקייט, ערקלערט פרעזעס ווראָבלעווסקי, אַז ער ווייסט עס נישט. ער קאָן אויך נישט פעסטשטעלען, ווי אַזוי עס איז מעגליך, אַז בעת דער בודזשעט פון מיניסטאָרען-ראַט בעטרעפט נאָר 1,840.000 זלאָטעס בעטרעפט דער דיספאָזיציע-פאָנד פון מיניסטאָרען-ראַט גאַנצע 8 מיליאָן זלאָטעס.

צום סוף זענען אָנגענומען געוואָרען די פאָרשלאָגען פון דעפ. ליבערמאַן אַרויסצופאָדערען פון פרעמיער באַרטעל דעם בריף פון געוועזענעם מיניסטער טשעכאָוויטש פון 16 פעברואַר, ווי אויך אַלע בעשלוסען פון מיניסטעריום וועגען איבערשרייטען דעם בודזשעט.

דעפ. ליבערמאַן ערקלערט צום סוף, אַז אויף דער דאָנערשטאָג׳דיגער זיצונג וועט ער צושטעלען דעם בעשולדיגונגס-אַקט געגען געוו. מיניסטער טשעכאָוויטש.

Dr DONCHIN
מאַניושקי 1, טעלעפאָן 9-97
ספעציאַל-ארצט פאַר אויגענקראַנקהייטען
נעמט אָן טעגליך פון 1—10 מיטאָג און 4—7 נ.מ.
זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

דער אורטייל איבער די אַנטיסעמיטען
פון בראַילאָווער צוקער-פאַבריק.

מאָסקווע. (י.ט.אַ.) די טעג איז פערעפענטליכט געוואָרען דער געריכטס-אורטייל איבער די אַנטיסעמיטישע אַרבייטער פון דער צוקער-פאַבריק אין בראַילעוו, וויניצער קרייז. בעת די געריכטס-פערהאַנדלונגען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אין דער פאַבריק האָבען די אַנטיסעמיטען געאַרבייט אונגעשטערט. אפילו דער סקרעטאַר פון דעם קאָמוניסטישען „קאָמערעל" האָט אויך ליב געהאַט מאַכען חוזק פון די יודישע אַ בייטער.

דער אַנטיסעמיטיזם האָט זיך בעזונדערס פערשטאַרקט אויף דער פאַבריק, ווען מ׳האָט אויפגעהערט צו נעמען אויף אַרבייט פערמעגליכע פויערים. דאָס הייפעל יודישע אַרבייטער האָט דעמאָלס געהאַט אויסצושטעהען פיל צרות.

די אַנטיסעמיטען האָבען בעקומען פון 1 ביז 3 יאָהר תפיסה. די הויפט-בעשולדיגטע וועלען נאָך דער טורמע-שטראָף פערלירען אויף דריי יאָהר בירגער-רעכט.

ראובן בריינין אָפּגעפאָהרען קיין דרום-אַפריקע

ניו-יאָרק. (י.ט.אַ.) דער בעקאַנטער העברעאישער שריפטשטעלער ראובן בריינין איז אָפּגעפאָהרען פון לאָנדאָן אויפ׳ן וועג קיין דרום-אַפריקע, וואו ער איז איינגעלאַדען געוואָרען דורך דער געזעלשאַפט צו שטיצען די יודישע קאָלאָניזאַציע אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

קאָלאָ—אָרט—תרבות.

וואַרשא, 12 (י.ט.אַ. טעלעפאָניש) צוליב דער ערקלערונג פון דעפ. גרינבוים, אַז ער בעדויערט, וואָס ער האָט בעגריסט דעם צוזאַמענפאָהר פון „אָרט", ווייל ס׳איז נישט געקומען קיין איינלאַדונג פאַר „תרבות", האָט די פערוואַלטונג פון „אָרט" מיטגעטיילט דער י.ט.אַ. אַז ס׳זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען איינלאַדונגען צו אַלע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און אויך צו „תרבות". די איינלאַדונג איז, זעהט אויס, צוליב עפּעס אַ סיבה נישט אָנגעקומען צום אַדרעסאַט.

קאַסאַציע-פּראָצעס פון סטוד. האַלסמאַן
וועלכער איז פערמשפּט געוואָרען פאַר ערמאָרדען זיין פאָטער.

ווין, 12 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) אין אויבערשטען געריכט האָט זיך היינט אָנגעהויבען דער קאַסאַציע-פּראָצעס געגען יודישען סטודענט האַלסמאַן, וועלכער איז אין דער ערשטער אינסטאַנץ פערמשפּט געוואָרען אויף 10 יאָהר תפיסה פאַר ערמאָרדען זיין אייגענעם פאָטער.

דער געריכטס-בנין איז אַרומגערינגעלט מיט אַ שטאַרקען פּאָליציי-קאָרדאָן, כדי צו פערהיטען פון אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען. אינגאַנצען זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען 50 איינטריטס-קאַרטען פאַר אַדוואָקאַטען און פּרעסע-פאָרשטעהער פון האַלסמאַן׳ס פאַמיליע איז אין געריכט אָנוועזענד זיין מוטער און שוועסטער.

צו די געריכטס פערהאַנדלונגען הערט זיך צו דער פּראָצעס פון אויבערשטען געריכט, דער געוועזענער יוסטיץ-מיניסטער דינגהאָפער. אַלס פערטיידיגער טרעטען אַרויס ד״ר פּרעסבורגער און דער בעריהמטער בערלינער אַדוואָקאַט ראָזענטאַל, וועלכער האָט פרייוויליג איבערגענומען די פערטיידיגונג.

עלף יודען ענטדעקט אויף אַ שיף
פון אייראָפּאַ קיין אַמעריקאַ אַלס „בלינדע" פּאַסאַזשירען.

ניו-יאָרק, (י.ט.א.) אויף דער שיף „פלויאר סטאר" האָט די שיף-מאַנשאַפט געפונען 13 „בלינדע" פּאַסאַזשירען. 11 פון זיי זענען יודען.

איינינע פון די האָבען איבערגעגעבען, אַז זיי זענען פערנאַרט געוואָרען דורך אַגענטען, וועלכע האָבען זיי צוגעזאָגט איבערפיהרען קיין אַרגענטינע. דריי טעג זענען די 13 עמיגראַנטען געווען בעהאַלטען אויף דער שיף, דערנאָך האָט מען זיי געפונען. דער שיפס-קאַפּיטאַן האָט וועגען דעם מודיע געווען די אימיגראַציע-בעאַמטע און מען האָט די 13 אָפּגעוואַרט אויפ׳ן ברעג. אַלע 13 וועלען דעפּאָרטירט ווערען קיין ראָטערדאַם, וואו זיי זענען אויפגעשטיגען אויף דער שיף. דאָס איינציגע, וואָס מען האָט געקענט טון פאַר זיי, אַז געבען זיי געלד און קליידער, ווייל די אַגענטען האָבען זיי בדלות געשטעלט און זיי געפינען זיך אין גרויס נויט. „היאַס" האָט זיך געווענדעט צו די קרובים פון די וואַנדערער, אָבער נישט אַלע קרובים האָבען זיך אָפּגערופען.

Dr. med. ALBERT GOTLIB
פּיעטריקאָווער 26,
טעלעפאָן 50-77.
אַקושער און ספּעציאַליסט פון פרויען-קראַנקה.
נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אָוונט. 340

Dr. med. H. Lubloz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-קראַנקהייטען, ... ביז קוואַרץ-לאַמפּ
[illegible]
... 8—10 ... 5—8 ...

יודישע פויערים אין קרים
וואָס לעבען פון גע׳פגר׳טע אָקסען

ווי אַזוי עס זעהט אויס די לאַגע פון די יודישע פויערען אין קרים קאָן מען זעהן פון פאָלגענדער אינטערעסאַנטער געשיכטע, וואָס עס גיט איבער דער מאָסקווער „עמעס".

טאָמער ווילט איהר וויסען ווי ווייט די אָקטאָבער-רעוואָלוציע האָט געענדערט די פּסיכאָלאָגיע פון׳ם שפּעקולאַנט, טאָ לייענט די פאָלגענדע געשיכטע, וואָס האָט פּאַסירט אין אַ יודישען דאָרף אין קרים:

„אָנגעהויבען האָט זיך דער קאַמף, אָדער ריכטיגער געזאָגט די מלחמה צווישען די בעלי-גופים און די קאָמוניסטען אין יודישען דאָרף אָט פון וואָס כאַר אַ מעשה:

איינער אַ פויער האָט געהאַט זיין אייגענעם פון לעבער גיט איטוועגטאַר צוויי קליינע אָקסען. איז איינער פון די צוויי אָקסען גע׳פגר׳ט; צי דערפאַר, וואָס דער יודישער פויער האָט געוואָלט מאַכט אַ פּרוב, כדי צוגעוואוינען דעם אָקס צו לעבען אָהן עסען — אָדער טאַקע צוליב דעם, וואָס בעקומען פוטער איז אין קרים נישט פון די גרינגע זאַכען, נאָר איינס איז קלאָר — דער אָקס האָט אויסגעהויכט זיין אָקסישע נשמה. דעמאָלט האָט דער ראַזינער פויער בעקומען זיין סטראַכירונג פון דעם „גאָססטראַך" (רעגירונגס פערזיכערונגס - אינסטיטוציע) 110 רובל. דער יודישער פויער האָט פאַר דעם געלד געקויפט אַ ניי פאַר פערד, מאָלט אייך נישט פון די גלענצענדע פערד. איז איינער פון זיי אינגיכען אויך גע׳פגר׳ט און ער האָט בעקומען ווידער אַמאָל סטראַכירונג 110 רובל. אויף די ראַזינע 110 רובל האָט ער געקויפט אַ פערד פאַר 70 רובל, אַ צווייטען ראַר פערדעל (צום פגר׳ן) פאַר 20 קערבלעך און 20 רובל איז איהם געבליבען אין קעשענע.

דאָס 20-רובלדיגע פערד, וואָס איז געווען בעשטימט צום פגר׳ן האָט אָבער נישט געוואָלט פגר׳ן. האָט איהם דער בעל-הבית קיין עסען נישט געגעבען, איז ער געלאָפען פון איין שטאַל צו דער צווייטער און גע׳לקח׳נט עסען. די בעלי-בתים פלעגען עס טרייבען פון זיך און די פערד, ביי וועמען עס פלעגט גנב׳ענען עסען, פלעגען זיך ברי קענען. נאָר דאָס פערדעל לעבט און וויל נישט פגר׳ן. וואָלט אפשר גאָרנישט נישט געווען פון דעם גאַנצען ענין. ווען עס טרעפט נישט יאַ נס, ס׳פגר׳ט דאָס פערד און דער פויער בעקומט ווידער סטראַכירונג, קויפט ווידער אָקסען און די מעשה הויבט זיך אָן פון אָנהויב...

געווען איז עס אין איינעם פון די נייע יודישע דערפער אין קרים. אויף איהם קוקענדיג האָבען גענומען נאָכטון נאָך פיל פויערים מיט זייערע בהמות: קיה, פערד, אָקסען א. אַז. וו. האַלטען ביי זיי כסדר אין איין פגר׳ן, „גאָססטראַך" צאָהלט סטראַכירונג און פויערים מאַכען געשעפטען. יודען, וואָס האָבען נאָך נישט פערגעסען וואָס געשעפט הייסט, האָבען גענומען ספּעציעל אויסהונגערען די בהמות, אויסמאָרען זיי, ווי אַמאָל פלעגען זיי „מאָרען" יונגעלייט פאַר׳ן געהען צום פּריזיו. און יעדער פיפיגער פויער האָט בעקומען סטראַכירונג פאַר 10 פערד, האָבען זיך געפונען נאָך פיפיגערע און האָבען ביי זיך בעשלאָסען: אויב פאַר גע׳פגר׳טע בהמות צאָהלט מען געלד, וועט מען דאָך פאַר נישט גע׳פגר׳טע אַוודאי צאָהלען. און מען האָט גענומען צונויפשטעלען פיקטיווע אַקטען אויף כלומרשט געפאַלענע סחורה.

דאָס „געשעפט" האָט פערכאַפּט דעם עולם אפילו אייגענע „קאָמוניסטען" וועמען מען האָט שפּעטער אויסגעריסען. האָבען זיך אויך גענומען צום „געשעפט".

פּערפומעריע
הורט און דעטייל! הורט און דעטייל!
D. MARKUS, Piotrkowska 59, tel. 28-02
בעזיצט שטענדיג אויף לאַגער די בעסטע אויסאַרבייטונגען פון פאָלגענדע פירמעס:
Tow. Akc. FR. PULS
Tow. Akc. „CAZIMI"
Sp. z o. o. „ELIDA"
Tow. „SUNLAJT"
Tow. Akc. „FORNARINA"
COTTY i HUBIGANT i inni
אַלעס צו פאַבריקס-פּרייזען!
ווי אויך די בעוואוסטע מאַשטש צו פּאַדלאָגעס „Jaśniej Słońca"
בעמערקונג: כ׳נעהם אָן בעסטעלונגען טעלעפאָניש נומ׳ 28-02 און ס׳ווערט זאָפאָרט אָבגעשיקט אַהיים.
קיין שום אַגענטען בעשעפטיג איך נישט.

צי שטעהען מיר פאַר אַן ענדערונג פון דעם ווירטשאַפטליכן קורס אין פּוילען?

גצוועהנליך איז אַנ'ענדערונג אויף אַ מיניסטאָרען-פּאָסטען פערבונדען מיט נייע אַרבייטס-פּראָגראַמען און מעטאָדען. דער ביז-איצטיגער קורס טרעט צוריק, און מאַכט אַ פּלאַץ פאַר אַנ'אַנדערער, בעסערער ריכטונג.

איבערהויפּט לאָזט זיך עס זאָגען וועגען דעם פינאַנץ-רעסאָרט, וועלכער איז אפשר דער וויכטיגסטער פון אַלע אַנדערע מיניסטעריומס. איז די פינאַנץ ווירטשאַפט אַ גוטע, דאַן שאַפט זי אַריין די נויטיגע מיטלען פאַר דער אַרבייט פון אַלע אַנדערע מלוכה-צווייגען און איז אַ מקור ברכה פאַר'ן גאַנצען ווירטשאַפטליכען לעבען. טאָמער פערקעהרט, האַמעוועט זי און פּעטנטעט אויף יעדען שריט סיי די אַרבייט פון די איבעריגע מיניסטעריומס, סיי די ענטוויקלונג פונ'ם לאַנד.

אַז די ווירטשאַפטליכע מערהעלטנישען אין פּוילען זענען נישט באַרמירט, אַז זיי זענען נאָך ווייט-ווייט נישט רעגולירט און צוגעפּאַסט צו די מאָדערנע פאָדערונגען, אַז די סיטואַציע אין דעם לעצטען יאָהר האָט זיך פערערגערט, און די צאָהל צופרידענע פערקלענערט זיך כסדר, דאַרפען מיר לאַנג נישט דערצעהלען. ס'איז ממילא פערשטענדליך, וואָס מינ. טשעכאָוויטש'עס דימיסיע האָט אַרויסגערופט אַ מאי קא משמע לן: זאָל די דימיסיע זיין אַנ'אָנזאָג פון אַ נייער בעסערער תקופה אין אונזער ווירטשאַפטליכען לעבען? דערויף מוז מען ענטפערען — ניין.

לויט ווי מינ. טשעכאָוויטש האָט ערקלערט, האָט ער זיך געזעהען געצוואונגען צו דימיסיאָנירען בעיקר צוליב דעם בעשלוס, צו שטעלען איהם פאַר'ן מלוכה טריבונאַל, ווייל אַלס מיניסטער וואָלט ער זיך נישט געקאָנט פריי פערטיידיגען. פאַקטיש ווייס נישט דער פּוילישער פּאַרלאַמענטאַריזם פון אַ צווייטען פאַל, וואו אַ מיניסטער זאָל אַזוי אויפריכטיג אויפקלערען אַ בעגאַנגענעם פעהלער און אַפּעלירען צו די הומאַניטאַרע געפיהלען פון דער פאָלקס-פאָרשטעהערשאַפט. דעריבער דאַרף מען נעהמען דעם אָנגעגעבענעם מאָטיוו גאַנץ ערנסט. אָבער דאָס איז נאָר אַ האַלבער אמת.

מינ. טשעכאָוויטש האָט געהערט צו די מעהר-ליבעראַלע מיטגלידער אין דער רעגירונג, פּיי אין פּאָליטישער, סיי אין ווירטשאַפטליכער הינזיכט.

פּאָלימיש איז ער געווען אַ געגנער פון איזאָלירען דעם סיים פון יעדער שאַפענדער אַרבייט לטובת דער מלוכה. ער האָט געשטרעבט צו שטיצען די אויפטוען פון סיים, צוזאַמענאַרבייטען מיט איהם און אונטערוואַרפען זיך זיין קאָנטראָל. איז אָבער די איבערוויגענדע מעהרהייט געווען נעגען אַזאַ טאַקטיק און דאָס האָט איהם געשטערט צו אַרויסווייזען זיינע סימפּאַטיעס פאַר'ן סיים.

טאַקי צוליב דעם האָט ער אויך נישט צוגעשטעלט צו דער צייט די רעכנונגען פון די אויסערגעוועהנליכע הוצאות, וואָס ער האָט געמאַכט אויסערן בודזשעט, און האָט אויך נישט אויסגעאַרבייט עד-היום דאָס געזעץ וועגען צוגאָב קרעדיטען, ווי עס פאָדערט זיך אין אַזאַ פאַל, צוליב וואָס ער ווערט איצט געשטעלט פאַר'ן טריבונאַל

צו דעם ווירטשאַפטליכען לעבען האָט ער, וואָס אַנ'אמת, זיך בעצויגען ווייט נישט אַזוי ליבעראַל, ספּעציעל אויף ווייפיל דאָס איז נוגע די שטייערן און קרעדיטען פאַר'ן כוחות און האַנדוועקערטום. ווי אַלע פריהעריגע פינאַנץ-מיניסטאָרען האָט אויך מיניסטער טשעכאָוויטש געשטעלט העכער פון אַלץ די וואַלוטע און זיך תמיד איינגעחזר'ט די טעאָריע איבער עפּעס אַנ'אַבסטראַקטען בעגריף „וואַלוטע", וואָס איז נישט אָפּהענגיג פון דעם ווירטשאַפטליכען לעבען.

דאָך איז מינ. טשעכאָוויטש געווען אַ הייסער אָנהענגער פון פּריוואַטער איניציאַטיוו. דאָס מישען זיך פון דער רעגירונג אין דער פרייער ענטוויקלונג פון דער ווירטשאַפט, דאָס שאַפען און פערברייטערן די מלוכה'שע האַנדעלס- און אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען האָלט ער פאַר אַ שעדליכע ערשיינונג, איז אַ געגנער פון דעם עטאַטיזם.

אמת, במעשה האָט זיך זיין נעגאַטיווע בעציהונג צום עטאַטיזם ווייניג אַרויסגעוויזען. אָבער דאָס איז שוין דערפאַר, וואָס אינערהאַלב דעם פינאַנץ-מיניסטעריום זענען פאָרגעקומען שאַרפע חילוקי-דעות צווישען איהם און די דעפּאַרטאַמענט-דירעקטאָרען. גערעדט האָט טאַקי מינ. טשעכאָוויטש, אָבער געטון האָבען די עטאַטיסטיש-געשטימטע דירעקטאָרען, און דוקא אַזוי, ווי זיי האָבען געוואָלט. און געפינען האָבען זיי אַ שטיצע אין דער רעגירונג גופא.

אַט די דירעקטאָרען דאַרף מען עס בעיקר צושרייבען די עטאַטיסטישע אויפטוען און נישט ווייניג אויך די שטייער-האַרבקייטען.

אויב איצט האָט מינ. טשעכאָוויטש דימיסיאָנירט, און די דירעקטאָרען זענען געבליבען די הערשער, טאָ קאָנען מיר דען האָפען אויף אַ מילדערענדער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק? גיכער פערקעהרט.

מאַג. ש. בונין.

זאָרגען און קלאָגן פון ליטווישען יודענטום

(ספּעציעל פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט")

קלייז איז דאָס ליטע-לאַנד, פּרימיטיוו און פלעגמאַטיש איז דאָס פאָלק. אויב אַמאָל האָבען זיך דאָ נאָך געשפּירט סימנים פון אַ געזעלשאַפטליכען לעבען, אַ געוויסע ריהרעוודינקייט פון אַן'אויפוואַכענדיגען פאָלק, איז דאָס פאַר די לעצטע 2 יאָהר, זינט דער איבערקעהרעניש, מיט ביקס און תפיסה פולשטענדיג פּאַראַליזירט געוואָרען. וואָרט און שריפט, פּרעסע און פערזאַמלונגען געפינען זיך אונטער 7 שלעסער. צי איז דעריבער אַ חידוש וואָס אין דער ברייטער וועלט פערגעסט מען חדשים-לאַנג, אַז עס עקזיסטירט בכלל אַ מדינה — ליטע?

צום גליק אָדער צום אומגליק, פּאַסירען אָבער ביי אונז אָפטמאָל אַזעלכע זאַכען, וואָס דערמאָהנען אַן אונזער עקזיסטענץ, און אַלע ידיעות פון אונז וועגען ליטע פערנעהמען אַ חשוב'ן אָרט אין דער וועלט-פּרעסע. אַנ'עהנליכען פּריאָד האָבען מיר איצט דורכגעמאַכט: אייניגע געשעהענישען אין ליטע האָבען אָפּגעקלונגען ווייט איבער איהרע גרעניצען. און פונקט ווי אַלץ, וואָס פּאַסירט אין ליטע, אַזוי האָבען אויך די לעצטע געשעהענישען אַ דירעקטען אָדער אונדירעקטען שייכות צו אונז יודען און עס לוינט דעריבער באַריכות אויף זיי זיך אָפּצושטעלען.

דאָס וויכטיגסטע, וואָס מיר האָבען די לעצטע צייט דאָ איבערגעלעבט איז די דימיסיע פון שעף פון גענעראַל-שטאַב גענעראַל פּלעכאַוויטשיוס. כדי צו וויסען ווער פּלעכאַוויטשיוס איז, לוינט צו דערמאָהנען, אַז דאָס איז די זעלבע פּערזאָן אין וועמענס נאָמען איז מיט 2 יאָהר צוריק דורכגעפיהרט געוואָרען די מיליטערישע איבערקעהרעניש. ווען אַ גרופּע אָפיצירען האָבען אין דער נאַכט פון 17-טען דעצעמבער 1926 צוטריבען דעם סיים, האָבען זיי דערביי געמעלדעט, אַז זיי טוען דאָס — „אין נאָמען פון דיקטאַטאָר פּלעכאַוויטשיוס".

העכער 2 יאָהר איז דער ראַזינער אָפיציר געשטאַנען בראָש פון דער קליקע אָפיצירען, וועלכע האָבען דורכגעפיהרט די איבערקעהרעניש און קאָמאַנדירט אויף אַלע געביטען פון דער אויסערן און אינערן-פּאָליטיק פון דער קליינער ליטע. פאַר דער ראַזינער צייט איז איהם געלונגען צו בעזייטיגען פון זייערע ערטער זיינע פערזענליכע שונאים — דעם קריגס-מיניסטער דאַוקאַנט, דעם אַרמיי-שעף זשיקאַזסקי און אַ רייה אַנדערע קלענערע אָפיצירען. בעקרוינט מיט נצחון האָט גענעראַל פּלעכאַוויטשיוס זיך פערמאָסטען מיט כוחות אויך מיט דעם איצטיגען דיקטאַטאָר, פּראָפעסאָר וואָלדעמאַראַס און דערביי איז ער נכשל געוואָרען. אַלס זינער איז אַרויס פּראָפ. וואָלדעמאַראַס. פּלעכאַוויטשיוס איז בעזייטיגט געוואָרען פון זיין אַמט און

בכלל פון פּאָליטישען לעבען.

פאַר דעם לאַנד, פאַר דער בעפעלקערונג אין די ראַזינע שטילע איבערקעהרעניש פערביינגעגאַנגען גאַנץ אונבעמערקט. וועגען די אמת'ע סיבות פון פּלעכאַוויטשיוס דימיסיע זייסען נאָר יחידים. אין דער פּרעסע האָט מען דערלויבט נאָר שרייבען, אַז פּלעכאַוויטשיוס איז געפעהרליך קראַנק..

אויך די יודישע בעפעלקערונג האָט פּלעכאַוויטשיוס'ס דימיסיע אויפגענומען גאַנץ גלייכגילטיג. אמת, די יודען געדענקען נאָך די מעשים-טובים פון ראַזינען אומגעצוימטען, ווילקירליכען גענעראַל. מיר געדענקען נאָך, ווען צוליב אַ קאַפּריז פון דעם ראַזינען בטבע צורר-היהודים, זענען חשוב'ע יודישע בעל-בתים אַריינגעזעצט געוואָרען אין טורמע און נאָך בעצאָהלט גרויסע שטראָפען דערפאַר, וואָס זיי האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו געהן ביינאַכט (מחמת דעם קריגס-צושטאַנד), אַרויסגעבען בענזין דעם גענעראַלס שאָפער.

אַזעלכע און עהנליכע צרות האָבען יודען נעהאַט אויסצושטעהן פיל פון גענעראַל פּלעכאַוויטשיוס. שפּעטער אָבער איז ער געוואָרען אַ חוזר בתשובה און אויף דער פערזאַמלונג פון יודישע רעזערוויסטען אין דעצעמבער 1926 איז ער שוין אַרויסגעטרעטען מיט אַ יודען-פריינדליכע רעדע, אָנ רופענדיג די יודישע סאָלדאַטען „ברידער".

די יודען אין ליטע זענען נישט קיין נוקם ונוטר'ס. און ווען מען האָט איהם איצט בעזייטיגט, ווען ער איז, נעביך געוואָרען אַ יורד, טראַכטען שוין יודען: ווער ווייס, אפשר וועט נאָר קומען אויף זיין אָרט אַנ'ערגערער?..

דער ענין פּלעכאַוויטשיוס האָט אָבער פיל פערלוירען פון זיין אַקטואַליטעט צוליב דער הויפּט-זאָרג, וואָס דריקט היינט די בעפעלקערונג אין ליטע: דעם פּאָקטישען הונגער אין אַ גאַנצע רייה קרייזען אין צפון-ליטע.

נאָך אין פערגאַנגענעם זומער האָט מען די היינטיגע קאַטאַסטראָפע געקענט פאָראויסזעהן. דער קאַלטער זומער און די אונאויפהערליכע רעגענס האָבען אין צפון-ליטע צושטערט דאָס גאַנצע גערעטעניש. ליטע איז אַנ'אַגראַר-לאַנד און דאָס גאַנצע עקאָנאָמישע און פינאַנציעלע לעבען איז אָפּהענגיג פון מצב פון פּויער, פון לאַנדווירט, דער געליטענער געביט, וואָס איז געווען איינער פון די פּרוכטבאַרסטע און רייכסטע אין ליטע, וואָס פלעגט האָבען נישט נאָר געזוג ברויט פאַר זיך, נאָר

פלעגט אַרויספיהרען פיל תבואה קיין אויסלאַנד, — מוז איצט אימפּאָרטירען ברויט פון אויסלאַנד.

דאָס אַלץ האָט געבראַכט דערצו, אַז די איינקויפס-קראַפט פון הויפּט-געברויכער, „דעם דאָרפישען אייגענטימער", איז געפאַלען ביז אַ מינימום. דער פּויער מוז זיך אָפּזאָגען פון די נויטיגסטע קניות. האָבענדיג ווייניג וואָס צו קויפען און פערקויפען קומט דער פּויער זעלטען אין שטאָט און שטעטעל און ער קויפט דאָרטען זעהר ווייניג. די יודישע בעפעלקערונג, וואָס בעשטעהט 90 פּראָצענט פון קרעמער און האַנדווערקער, ליידט דערפון זעהר שטאַרק. אין פערגלייך מיט'ן פאָריגען יאָהר לייזען נישט די קרעמער אַפילו קיין פערטעל חלק.

בעזונדערס איז שווער דער מצב פון די יודישע קרעמער און האַנדווערקער. מחמת סירוב פון זיי האָבען פערבאָרגט די פּויערים אַ סך געלט פאַר פערקויפטע סחורות און אַרבייט, האָפענדיג, אַז אין הערבסט וועלען זיי בעקומען דאָס געלט, דאָס שלעכטע יאָהר האָט גורם געווען, אַז די פּויערים זענען נישט ביכולת צו דעקען זייערע חובות.

די עקאָנאָמישע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג איז צוליב דעם אַלץ געוואָרען ממש אַ קריטישע. די לייזונג איז אַ נישטיגע, דאָס אויסגעבאָרגטע געלד קומט נישט אַריין, די וועקסלען מוז מען צאָהלען און די אונגעהויערע גרויסע מלוכה-שטייערן שטייגען פון טאָג און איינגעמאָהנט ווערען די שטייערן מיט דער גרעסטער אַכזריות.

נישט-האָבענדיג קיין מזומנים קענען די קרעמער ביים בעסטען ווילען נישט אויסקויפען זייערע וועקסלען. די צאָהל פּראָטעסטירטע וועקסלען און באַנקראָטען איז מורא'דיג געשטיגען. די באַנקראָטען וואָס איינער האָט, נאַטירליך זיך היפּך איבערגעטראָגען אין צענטער — אין קאָוונע, וואו טאָג-טעגליך הערט מען וועגען דער ליקווידאַציע פון אַלטע איינגעפונדעוועטע פירמעס. ד' יצחק אַרבייטסלאָזע אין די געליטענע קרייזען — שאַוועל, מאַזשייק, פּאָניעוועזש בירזש, ראַקישאָק, אוטיאַן, עזשערען און קרעטינגען, געריכט אין די צעהנדליגער טויזענדער, מחנה'וויז געהען זיי איבער דאָרף און שטאָט און פּאָדערען עסען. נאָך מעהר פערערגערט געוואָרען איז סיי דער פּויער, סיי דער יוד קוקען מיט פערצווייפלונג אויפ'ן היינט, און נאָך מעהר אויפ'ן — מאָרגען.

אַזוי איז אין קורצע שטריכען דער מצב אין כמעט אַ העלפט לאַנד. עס בלייבט נאָר איבער צו זאָגען אַ פּאָר ווערטער וועגען דער הילף, וואָס

(ענדע זעה 7-טע זייט).

אַ בעזוך ביי ריכאַרד בער האָפמאַן

אַ כאַראַקטעריסטיק פונ'ם גרויסען יודיש-דייטשען שריפטשטעלער

פון דר. א. קאַראַלניק

שפּילען די גאַנצע טאָן-סקאַלאַ דורך, פון דעם שטילסטען, פיינסטען, ראַפינירטסטען ביז צום שטורמישען, רעש'יגען, צאָרניגען, דורך אַלע יאָ'ס און ניין'ס — שפּילען מיט אידעען, אָפּלאָזען זיי מיט איין האַנט, אויפכאַפּען זיי מיט דער צווייטער, זשאָנגלירען, ווי אַנ'אַקראָבאַט מיט פּאָרצעלייענע טעלער, בלויז ווייסע ריסקען אין דער לופט, בלויז קרייזען פון שטראַלען, געהען אויף אַ שטריק איבער אָפּגרונטען, קלעטער נאָך באַרג-שפּיצען — ווייסט איהר, וואָס פאַר אַ פערגעניגען, וואָס פאַר אַ וואונדערבאַר געפיהל דאָס איז? און ווייסט איהר ווי זעלטען עס איז?

ווי אָפט האָב איך געגאַרט נאָך דעם אין אַמעריקע, נאָך אַזאַ פּאָר שעה מיט אַנ'אייראָפּעער, אַ „גוטען אייראָפּעער", איינעם פון די בעסטע אייראָפּעער, אַ פּאָרשער פון רוחניות, פון טאַנץ, דעם ניטשע-טאַנץ, דעם זאַראַטוסטראַ-טאַנץ! פאַרוואָס מוז מען פאָהרען איבער אַ ים, איבער האַלב אייראָפּע, פאָהרען אין אַ קאַלטען יאַנואַר-אָזוענר אין אַ באַרגיגער נאַס פון וויען — טונקעל און איינזאַם, כמעט ווי אויף עק וועלט, כדי צו פערברענגען אַזוי וואַרים אַנ'אָווענד?

פאַרוואָס קאָן נאָר אייראָפּע, אַלט-אייראָפּע, אַרויסברענגען אַזאַ טיפּ, אַזאַ מענשען-עקזעמפּלאַר, ווי דער ווינער פּאָעט ריכאַרד בעער-האָפמאַן?

איך פרעג, גלייך ווי דער ענטפער וואָלט שוין נישט געווען אין די ווערטער אַליין; ווינער פּאָעט. עס איז אַליין שוין גענוג.

ווינער — מיט דער גאַנצער מילדקייט און ווייכקייט פון די ווינער קאַנטור'ען — פּאָעט, און דאָס איז דער מענש, אין וועמעס אויער עס ציטערען די קלאַנגען פון די לעבענס, וואָס זענען געוועזען, און די לעבענס, וואָס רייסען זיך פון כאַאָס צו ווערען. דאָס מיינט, אַ מענש מיט טויזענד אויגען; ידער מענש מיט אַ האַנט, וואָס פורמעט פון דעם צעריבענען חומר אַ פעסטע וועלט. און דערצו נאָך אַ ווינער פּאָעט מיט יודיש בלוט אין זיינע אָדערן — צוויי מאָל אַנ'אַריסטאָקראַט.

ווייל יודען קאָנען זיין פלעבייער און יודען קאָנען זיין אַריסטאָקראַטען. יודען קאָנען זעלטען זיין מיטעל-מענשען, „שפּיסבירגער", „פיליסטער" — מענשען פון דעם „רעכטען און ריכטיגען מיטעל-מאָס".

אָדער הענט, וואָס הויבען זיך אַזוי משונה'דיג און פאָכען אין דער לופט אַזוי פאַנטאַסטיש; פינגער, וואָס קרימען זיך ווי צוואַנגען, אָדער הענט, וואָס רוכנ'ען, זענען זעלטען די גלייכגילטיגע, רוהיגע אינסטרומענטען, וואָס דינען בלויז צום האַלטען מעסער און גאָפּעל.

אַנ'אַריסטאָקראַט פון דעם קליינעם, ענגען, עקסקלוזיווען קרייז — שניצלער, האָפמאַנסטאַל. פאַרעטען פון נעכטען, נישט מעהר פון היינט. קינסטלער פון אַ צייט, ווען דאָס לעבען איז געווען אַ פּראָבלעם; און נישט פון היינטיגען טאָג, וואו עס איז אַ פאָדערונג, אַ פיבער, אַ שטורם, אַנ'אורגאַן.

ווייניג געשריבען. זיין גאַנץ ווערק בעשטעהט פון צוויי דראַמען, אַ גרעסערער ערצעהלונג, איין ליד, איין רעדע.

און דער פּאָעט איז שוין כמעט אַ זעכציגער. ווייניג פאַר אַ לעבען. אָבער מיט דעם ווייניגען האָט ער זיך קונה געווען אַ נאָמען אין דער דייטשער וועלט, צווישען די אויסגעקליבענע, צווישען די אַריסטאָקראַטען פון גייסט.

און דאָס איז תמיד געווען דער צייכען פון אַריסטאָקראַטיע: נישט די לייסטונג איז דער עיקר, נאָר די פערזענליכקייט. נישט דער רעזולטאַט, נאָר די פאָראויסזעצונג.

אַנדערע שרייבען בוך נאָך בוך, וואַרפען אַרויס אויפ'ן מאַרק ווערק, הויבען אַ בענדער, פערשיטען די וועלט מיט די פּראָדוקטען פון זייער גייסטיגער פאַבריק. און מען פרעגט זיך: צו וואָס? וואָס צווינגט איהם אַזוי פיל צו שרייבען? מוז ער עס? זוכט זיין כאַאָס נאָך אַנ'אויסלייזונג אין פאָרם, אָדער ווייסט ער נאָר נישט וואָס דאָס מיינט — ראַנגלען זיך?

און אַנדערע זענען ווידער פערהאַן, וואָס לעבען ווי טויכער, אַט די האַוואַישע אָדער אַראַבישע וואַסער-טויכער. זיי זוכען פּערל אויף דעם גרונט פון דעם ים, לאָזען זיך אַרויס אויפ'ן וואַסער אין אַ שיפעל, פינדעט זיך צום שיפעל, און שפּרינגען אַריין אין ים אַריין. זיי קומען אַרויף — אויסגעמאַטערטע,

קוים וואָס זיי אָטעמען, בלוט רינט זיי פון מויל און אויערן. אָפט, זעהר אָפט, איז זייער גאַנצע שווערע מיה אומזיסט. מיט ליידיגע הענט קלעטערן זיי ווידער אַריין אין דעם שיפעל און שווימען צוריק. אָבער אין אַ גליקליכען טאָג קעהרען זיי זיך אום, און אין זייער האַנט אַ ווייסע, אַ שימערירענדיגע, אַ וואונדערבאַרע פּערל. עס זענען אַזעלכע אויך דאָ. און דאָס זענען אפשר די ריכטער, די איינציגע.

איך האָב באמת מקנא געווען ריכאַרד בעער-האָפמאַן פאַר דעם, וואָס ער קאָ זיין אַזוי קאַרג, און האָבען דערביי אַזאַ אָפענע האַנט; פאַר דעם, וואָס ער האָט אַזוי פיל נערוולה, ווי אַ גאַלדשמיד, וואָס אַרבייט אַזוי לאַנגזאַם און פלייסיג און מיט ליבע צום ווערק. ער פיהלט די אחריות פאַר דעם מעטאַל. עס איז גאָלד. און האָט יראת הכבוד פאַר דער פאָרם. ער ווייסט: עס איז די אידעע, דער יסוד פון אַלעמען.

מיר זענען געזעסען אין אַ קאַלטען, שעהנעם, גביר'ישען חדר. שווע הורכצוהייצען אַזאַ גרויס הויז, בפרט ווען מען איז — ווי וויען — שוין איינמיטען ווינטער און אין אַ נישט-פערואָרגטען.

אָבער איך, וואָס פריר אַזוי גיך, האָב באַלד פערגעסען אָן דער פראָסטיגער לופט. אַנ'אינערע וואַרימקייט האָט זיך צוגאָסען אין מיר. איבער וואָסערע וועגען זענען מיר נישט געגאַנגען אַט אין דעם אָוונט? וואָסערע פראַגען זענען נישט בערירט געוואָרען? זייערע פּעדים האָבען זיך געצויגען אַהין און אַהער, אַ פאַנטאַסטישער געוועב — אַראַבעסקען.

פון דעם פּריז אויף קוילען אין וויען ביז צו דעם פּריז און דעם ווערט פון יעדער זאַך אין דער וועלט; פון אַ וויץ און אַ בערוזען-אַנעקדאָט ביז צו העכסטע מעטאַפיזישע און קינסטלערישע פּראָמען, און אין אַ געשפּרעך, וואָס האָט וואַריאירט פון טעמע צו טעמע, אַט פּאָלקסטימליך, וויענעריש, וואַכענדיג און אַט ווידער אַזוי ליריש, ווי אַ ליד פון רילקע, אָדער מאַלעריש, ווי די פּראָזע פון — טאַקע פון בעער-האָפמאַן, אַט די פּראָזע פון זיין ראַפינירטער ערצעהלונג: „דער טויט פון געאָרג", סטיליסטיש איינע פון די בעסטע אין דער דייטשער שפּראַך.

אָבער, איבער וואָס מיר האָבען נישט גערעדט, אין מיטען איז אונז נאָכגעגאַנגען אויף אַלע וועגען,

(ווייטער זעהר 5-טע זייט).

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

13 מיטוואך — א — אדר ב׳ תרפ״ט

מערץ

זון-אויפגאנג 5.56
זון-אונטערגאנג 5 36

פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג

(מ) די דעלעגאציע פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צום מאגיסטראט וועגען פערבעסערן די ערנעהרונג פון די קראנקע אין די שפיטאלען דורך דער צייט פון די פסח-יום-טובים.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען, אז אין די שטאטישע באד-אנשטאלטען זאלען שילער פון די מיטעל-שולען האבען א הנחה פון 50 פראצענט

די שטאטישע בוי-אקציע.

(מ) נעכטען זענען אין מאגיסטראט געעפענט געווארען די אפערטען, וועלכע זענען אפגעגעבען געווארען ביים קאנקורס אויסצופיהרען די קאנאליזאציע און וואסער-לייטונגס-ארבייטען אין די נייע הייזער אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע.

אין אלגעמיין זענען אנגעקומען אפערטען פון 8 פירמען. די ענטשיידונג פון קאנקורס וועט פאר-קומען דעם 19 מערץ.

וועקסלען-פראטעסטען

(וו) לויט דער לעצטער סטאטיסטיק האבען די רעיענטען אין לאדז אין לעצטען חודש צוזאמענגע-שטעלט 28,528 וועקסלען-פראטעסטען אויף א סו-מע פון 5,066,000 זלאטעס.

וועגען רעליגיעזע

(ז) צוליב דעם, וואס פיל רעליגיאנסלאזע ווענדען זיך צו דעם שטעטישען סטאראסטא וועגען ארויסגעבען זיי בעשייניגונגען אז זיי געהערען נישט צו קיין שום רעליגיעזע גמינע און די סטא-ראסטווע האט קיין שום פארשריפטען נישט וועלכע זאלען איהר מעגליך מאכען דאס ארויסגעבען פון אזעלכע בעשייניגונגען — האט די סטאראסטווע וועגען דעם ענין זיך געווענדעט צו דער וואיעוואדזטווע.

אבער אויך די וואיעוואדזטווע האט נישט קיין שום יסוד אזעלכע בעשייניגונגען ארויסצוגעבען. צו-ליב דער ראזינער לאגע, וועט די שטאטישע סטא-ראסטווע אזעלכע בעשייניגונגען די רעליגיאנסלאזע נישט ארויסגעבען.

„בית-לחם".

(—) אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון יודישען הילפס-פעראיין „בית-לחם" איז אויסגע-וועהלט געווארען פאלגענדע נייע פערוואלטונג: פרעזעס מרדכי בעזבראדא, וו.-פרעזעסען דוד פוקס און יעקב פריימאן, סעקרעטאר י. מ. קאס-רילעוויטש, אין דער פערוואלטונג: ציגלער, פ׳ קאפעלמאן, פ׳ ווארטסקא, סאלאמאנאוויטש, גערט-לער, ווארשאווסקי, זאנדבערג, טורקעלטויב, פראסט, מינץ און פטאשניק.

קאנדידאטען: חיים כירע, לובינסקי און נאלדבערג; רעוויזיאנס קאמיסיע: כאצקי, זילבער-בערג, שמולעוויטש און ראזענצווייג.

ס׳איז בעשלאסען געווארען אונטערצונעהמען א ווייטערדיגע אקציע צו פערטיילען פראדוקטען פאר בכבוד׳ע ארימע יודישע פאמיליעס.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

[illegible] פון די גלידער.

[illegible]

אויפנאמע פון 5—7 אין אווענט.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 35-02

אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע [illegible]. אין דערהיים פון 3—5 נאכמיטאג

קראנקען-קאסע-וואהלען ווערען כסדר אפגעלייגט.

(ז) ווי מיר דערוויסען זיך פון א גוט-אינ-פארמירטער קוועלע, זענען די וואהלען צו דער לאדזער קראנקען-קאסע, וועלכע האבען שוין געזאלט פארקומען אין סעפטעמבער, ווידער אפגעלעגט גע-ווארען.

דאס געשעהט צוליב דעם, וואס די איצטיגע קראנקען-קאסעס וועלען פערוואנדעלט ווערען אין אלגעמיינע פערזיכערונגס-קאסעס, וועלכע וועלען אי-בערנעהמען די פערזיכערונגען אויפ׳ן פאל פון קראנק-הייט, ארבייטסלאזיגקייט, עלטער און אונפעהיגקייט צו ארבייט אזוי גוט פאר פוישע ווי פאר אינטע-לעקטועלע ארבייטער.

אין די רעארגאניזירטע קאסעס, וועלען די דירעקטארען נאמינירט ווערען דורכ׳ן ארבייטס-מי-ניסטעריום.

די וואהלען צו נייע אלגעמיינע פערזיכערונגס-קאסע אין לאדז וועלען ערשט קענען פארקומען אין פריהלינג פון יאהר 1930.

15 יאהר טורמע פאר ערמארדן זיין ווייב

(ז) דאס פארפאלק דעקליציאן און מאריא יאַ-טשאק האבען געלעבט נישט שטארק בשלום, דער הויפט-חסרון פונ׳ם מאן יאטשאק איז געווען די איי-פערזוכט. ער פלעגט זיין פרוי נישט ארויסלאזען אויף דער גאס. איינמאל איז יאטשאק אהיימגעקו-מען און נישט געטראפען די פרוי אין דער היים, ער איז געגאנגען זוכען די פרוי ביי איהרע עלטערען און האט זי אבער אויך דארט נישט געטראפען. ווען ער איז אהיימגעקומען איז די פרוי שוין געווען אינדערהיים. דער אייפערזיכטיגער מאן האט דע-מאלט בעשלאסען א חיה׳שען פלאן. ווען די פרוי האט זיך געלעגט שלאפען. איז ער צוגעגאנגען צו איהר זי אנגעהויבען קושען און בעת׳ן קושען מיט א ראזיר-מעסער איהר איבערגעשניטען דעם האלז. די פרוי האט נאך געלעבט נאכדעם א פאר שעה און בעוויזען שריפטליך — וויל רעדען האט זי נישט געקענט — צו דערצעהלען, ווי אזוי איהר מאן איז בעגאנגען איבער איהר זיין פערברעכע-רישען טאט.

אויפ׳ן פראצעס, וועלכער איז פארגעקומען נעכטען האט דעקליציאן ערקלעהרט, אז זיין פרוי איז אליין בעגאנגען זעלבסטמארד.

א גאנצע רייה עדות בעוויזען געגען דעם בעשולדיגטען.

דאס געריכט האט פערמשפט יאטשאק׳ן אויף 15 יאהר שווערע תפיסה.

ביי די צאל-עקספעדיטארען.

עס איז פארגעקומען אן׳אלגעמיינע פערזאמלונג פון די צאל-עקספעדיטארען אין לאדז. עס איז אויף דער פערזאמלונג געוועהלט געווארען א נייע פער-וואלטונג אין וועלכער עס זענען אריין די ה״ה: קא-ראל, טעמאן, טעמפעל, לעווענשטיין, ברוין, דיב-טשינסקי, שטשעטשינסקי און רובינשטיין. אין דער רעוויזיר-קאמיסיע די ה״ה ראפאפארט, טעמאן טארונטשיק.

אויף דער פערזאמלונג איז אויך בעשטע-טיגט געווארען א קאנווענץ, וועלכע איז אויסגעאר-בייט געווארען דורך א ספעציעלע קאמיסיע און וועלכע רעגולירט די האנדעלס-בעציהונגען צווישען די עקספעדיטארען און זייערע קליענטען. אין דער קאנווענץ געפינט זיך, צווישען אנדערע א פונקט, לויט וועלכען די עקספעדיטארען דארפען נישט אנ-נעהמען פון די קליענטען קיין וועקסלען אויף א טערמין מעהר ווי אויף 4 חדשים.

קריטישער פינאנציעלער מצב פון א איטאליענישען קאנצערן.

ווי מען גיט איבער געפינט זיך איצט איינע פון די בעדייטענדסטע טעקסטיל-אונטערנעהמונגען אין איטאליען „סיגמאט-קאנצערן" אין טריעסט, פאר א באנקראט-געפאהר. דער קאנצערן האט פאר דער מלחמה פינאנסירט די גאנצע בוימוואל-אינ-דוסטרי פון מיטעל-אייראפע. אין לאדז האט דער קאנצערן געהאט גרויסע איינפלוסען אין דער פיר-מע י. ק. פאזנאנסקי.

דער דעפיציט פונ׳ם קאנצערן בעטרעפט 20 מיליאן דאלאר. די אקציעס פון דעם קאנצערן זע-נען געפאלען פון 58000 ליר אויף 5300.

די סאנאציע - אונטערהאנדלונגען מיט די הויפט-קרעדיטארען פונ׳ם ענגלישען באנק-קאנ-סארציום האבען געבראכט גוטע רעזולטאטען: די קרעדיטארען האבען מסכים געווען אויף א צווייי חדשים׳דיגען מאראטאריום, און אין דעם טערמין דארף דער דירעקטאר ברענגען אין ארדנונג די אונטערנעהמונג.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.

אנשעל שאר׳ס אמעריקאנער יודיש טעאטער

אויפ׳ן אלגעמ. פערלאנג פון פובליקום פערבלייבען נאך אויף א קורצע צייט אונזערע גרויסע געסט

דארא ווייסמאן און אנשעל שאר

פרייטאג, דעם 15-טען און שבת, דעם 16-טען, 9 אין אווענד

פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז פרעמיערע!

אנשעל שאר׳ס נייעסטע גרויסע אויפפיהרונג

„די שלאנג אין גן-עדן"

לעבענס-בילד מיט מוזיק אין 4 אקטען פון יוזעף רומשינסקי.

שבת, 4 נאכמיטאג, מאנטאג, דעם 18-טען, 9 אין אווענד צו פאפולערע פרייזען

דארא ווייסמאן אין איהר גרויסער שלאגער

„ווייב און געליבטע"

זונטאג, דעם 17-טען מערץ ד. י., 9 אווענד

„ווייב און געליבטע"

די הכנסה געהט לטובת דעם פעראיין „הכנסת כלה" פון וואלבארסקא 20.

דינסטאג, מיטוואך, דאנערשטאג, ווערט נישט געשפילט.

ס׳נעמט אנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאן, באדיסאוונא, מאכעראווסקא, נערה, פאדערמאן, קארעני, קאמפאניעץ. מענער: פריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכעראווסקי, מאטקאוו, גייהוין, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, רעקאוו.

רעזשי: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע.

אנאנס!!! די נאהנטסטע פרעמיערע—דער שלאגער פון אלע אפע-רעטען פון אנשעל שאר און דארא ווייסמאן אנאנס!!!

„זיין יודיש מיידעל" מיט 25 נומ׳ מוזיק, שענער באלעט, נייע דעקא-ראציעס, ספעצ. קאסטיומען, הערליכע עפעקטען.

שוין געבוג צייט

זיך נישט לאזען פערפיהרען

פון נישט זעלבסטגעלערנטע און נישט ערפאהרענע שאנטאזשירענדע ווינקעל-עצה-געבער, ווען איהר קענט פאר א קליינעם האנאראר קריגען א ריכטיגע עצה און געשריבען פון געלערנטע און ערפאהרענע ג. רעפערענטען פון רעגי-רונגס-אינסטיטוציעס, יעדער אויף זיין געביט ווי:

שטייער, קאנצעסיע, היפאטעקען, עקזעקוציעס, פאס, וועקסעל, וואוינונג קרימינאל און סאנדאווע פראגן

דאס אלץ ווערט ערלעדיגט געשעפטלען און ריכטיגסטען וועג צו דער ערשטער קוועלע און אינסטאנץ נאר

BIURO „POSTĘP"
KONSTANTYNOWSKA 10, front.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(ז) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ-טייקען: וואיטשיצקי. נאפיורקאווסקא 27; ראנע-לעצקי, פיעטריקאווער 127; אילניצקי, וואולטשאנ-סקא 37; לייטזעבער, פלאץ וואלנאשטשי 2; האַרט-מאן, מלינארסקא 1; קאהאן, אלעקסאנדראווסקא 80

א קאנקורס

(ז) דער לאדזער וואיעוואדען-קאמיטעט פון דער ליגע צו ענטוויקלען פוילען אלס גרויס-מלוכה, האט ערקלערט א קאנקורס צווישען דער שול-יוגענד (אין די העכערע קלאסען) פאר דער בעסטער שריפטליכער ארבייט וועגען מארשאל פילסודסקי.

די לייטונג פון יעדער שולע, וועלכע נעהמט אנטייל אין דעם קאנקורס קלויבט אויס פון איינע ביז דריי בעסטע ארבייטען און שיקען זיי איבער אין דער ליגע און דארט וועט דער קאנקורס-זשורי אויס וועהלען 4 בעסטע און זיי בעשענקען מיט פריזען. די פריזען וועלען צוטיילט ווערען בעת א פייערליכער אקאדעמיע פון 19 מערץ 1929.

שפיטאל-אפצאהל.

(מ) אונטער׳ן פארזיץ פון ד״ר ווייסהאף איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע צו בעפרייען פון שפיטאל-אפצאהל די ארימע איינ-וואוינער אין לאדז.

די קאמיסיע האט בעפרייט פון אפצאהל 597 פערזאן אויף אן׳אלגעמיינע סומע פון 109,896 זל.

האנדעלס-שילדען

(מ) די אינדוסטריע-אפטיילונג ביים מא-גיסטראט דערמאהנט, אז יעדע האנדעלס- און אינדוסטריע-אונטערנעהמונג מוז האבען פו דרויסען א שילד מיט דער אויפשריפט פון נאמען און פאמיליען-נאמען פון דעם אינהאבער און דעם מין פון דער אונטערנעהמונג.

צוליב דעם, וואס ס׳איז בעמערקט געווארען, אז נישט אלע אונטערנעהמונגען האבען זיך אונ-טערגעווארפען דער דערמאהנטער פעראָרדנונג, וועט די אינדוסטריע-אפטיילונג צוטרעטען צוזא-מענצושטעלען פראטאקאלען געגען די שולדיגע.

פון קינא „ספלענדיד"

אין קינא „ספלענדיד" ווערט איצט רעמאנ-סטרירט מיט גרויס ערפאלג דער סענסאציאנעלער פילם פון רוסישען לעבען א.ג. „ראספוטין און דער רערנער-וועג פון דער פירשטין וואראנצאוו".

דאס ראזיגע בילד ווערט אילוסטרירט מיט א איינשטודירטען כאר וועלכע פיהרען אויס פערשידע-נע רוסישע לידער אונטער די לייטונג פון ה״ה דארגוזשאנסקי און לעוויטין.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכ.

אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אווענד.

[illegible] פאר פרויען.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52

ספעציאליסט פאר אינערליכע און נערווען-קראנקהייטען.

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אווענד.

פראָצעסען וועגען שפּייז-קראָמען אין פינסטערע קעלערס און אין ענגע לאָקאַלען

אין דער לעצטער צייט זענען אין דער שטראָף-אָפּטיילונג ביים שטאָדט געריכט איינגעפלאָסען מאַסען אָנקלאַגען פון דער סאַניטאַר-אינספּעקציע ביים מאַגיסטראַט קעגען די אייגענטימער פון די שפּייז-קראָמען, וועלכע געפינען זיך אין פינסטערע קעלערס, אין שכנות מיט קלאָזעטען, צוזאַמען מיט וואוינונגען אָדער אין זעהר ענגע לאָקאַלען.

אין די דערלאַנגטע אָנקלאַגען ערקלערט די סאַניטאַר-אינספּעקציע ביים מאַגיסטראַט, אַז דאָס האַלטען און האַנדלען מיט שפּייז פּראָדוקטען אין די דערמאָנטע אוביעקאַציעס בעדר הט דעם געזונד און לעבען פון דער בעפעלקערונג און דעריבער לייגט זי פאַר דעם געריכט אָנצווענדען אין אַזעלכע פאַלען אין דער גאַנצער שאַרפקייט די פאַרגעזעהענע אין אַרטיקעל 37 פון שטראָף-קאָדעקס סאַנקציע און אויף דעם סמך די אַלע געוועלבלעך צו פאַרמאַכען.

דער דאָזיגער פאָרשלאַג פון דער סאַניטאַר-אינספּעקציע ביים מאַגיסטראַט פערופט זיך אויף אַ בעשלוס פון שטאָדט-ראַט פון 1924 יאָהר, וועלכער איז אגב סאַנקציאָנירט געוואָרען אין זיינער צייט דורך דער וואָיעוואָדזטווע.

לויט'ן דערמאָנטען בעשלוס פון שטאָדט-ראַט קאָן אַ שפּייז-האַנדעל געפיהרט ווערען נאָר אין אַזעלכע לאָקאַלען, וועלכע פערנעהמען אַ שטח פון מינדעסטענס 20 קוואַדראַט מעטער און ענטשפּרעכען אַ חוץ דעם די איבעריגע סאַניטאַרע כללים.

די טעג זענען שוין בעהאַנדעלט געוואָרען אַ גאַנצע רייה אַזעלכע פּראָצעסען אין דאָס געריכט האָט טאַקע פאַראורטיילט אין משך פון 2 וואָכען די קראָמען אין די דאָזיגע אַלע דיסקוואַליפיצירטע לאָקאַלען צו ליקווידירען.

בלויז אין איינציגע פאַלען, וואו ס'האָט זיך געהאַנדעלט נאָר וועגען דער ענגקייט פון רוים, האָט זיך די פאַרטיידיגונג ענערגיש געגענגעשטעלט דעם פאָרשלאַג פון דער סאַניטאַר-אינספּעקציע, אָנווייזענדיג אויף'ן אויסערגעוועהנליכען דירות-מאַנגעל, צוליב וועלכען הונדערטער געוועלבלעך מוזען זיך קוועלען אין אַזעלכע נישט אָנטשפּרעכענדע לאָקאַלען און אויב די דערמאָנטע סאַניטאַרע פאַרשריפטען וועלען דורכאויס איינגעפיהרט ווערען אין לעבען, וועלען הונדערטער משפחות אינגאַנצען רואינירט ווערען.

איבעריגענס האָט די פאַרטיידיגונג ווייטער געטענה'ט, זענען די פאַרשריפטען, אויף וועלכע די סאַניטאַרע אינספּעקציע פערופט זיך, בפרט דער פונקט וועגען דער פאַרפליכטענדער קוואַדראַטער פון לאָקאַל, נאָר חל לגבי די ניי-געעפענטע קראָמען.

דאָס געריכט האָט אין די דאָזיגע פאַלען בעשלאָסען די פּראָצעסען אָפּצולייגען אויף אַנ'אַנדערען טערמין און דורך דער צייט זיך צו ווענדען אין דער קאַנצעלאַריע פון שטאָדט-ראַט וועגען אַנ'אָפּשריפט פון דערמאָנטען אָנגענומענעם בעשלוס בכדי פעסטצושטעלען, צי די פערופענע פאַרשריפטען זענען אויך חל אויף די שוין לאַנג עקזיסטירענדע אונטערנעהמונגען.

י. א.

בעסטיאַלישער מאָרד איבער אַ גאַנצע משפּחה

אַריינגעוואָרפען 14 יעהריג מיידעל אין אַ ברענענדען אויווען

אַ בעסטיאַלישער מאָרד איז פאַריגע נאַכט אויסגעפיהרט געוואָרען אין דאָרף דובנא לעבען רודסקעניק.

ווען די משפחה פון דאָרטיגען רייכען פּויער מיכאל האַלקע האָט זיך שוין געלייגט שלאָפען האָט עמיצער אָנגעקלאַפּט אין טיר.

ווען האַלקע האָט געעפענט די טיר האָבען זיך אין וואוינונג אַריינגעריסען 3 בעוואָפענטע באַנדיטען.

די רויבער האָבען אָנגעהויבען צו פאָדערען פון האַלקאַ'ן, ער זאָל זיי געבען געלד, ווען האַלקאַ האָט געענטפערט, אַז ער האָט נישט קיין געלד, האָבען די באַנדיטען גענומען אַלע שטובינע און האָבען זי אָנגעהויבען צו פּייניגען, זיי געברענט די פּיאַטעס, אויסגעדרעהט די פינגער א. אַ. וו. ענדליך האָט איינער פון די באַנדיטען אָנגעכאַפּט די 14-יאָהריגע טאָכטער גאַלקאַ און אַריינגערוקט איהר קאָפּ אין ברענענדיגען אויווען.

די איבערגעשראָקענע עלטערען האָבען דאַן אויסגעזאָגט וואו זיי האַלטען בעהאַלטען די געלד.

די גזלנים האָבען דאַן אויסגעמאָרדעט די גאַנצע משפחה. האַלקאַ איז איבערגעלאָזט געוואָרען מיט אַ צושפּאַלטענעם שאַרבען לעבען טיר און זיין טאָכטער מיט די הייב האָבען די באַנדיטען געהייסען אַריינקריכען אין בעט און האָבען זיי דאָרט דערהרגעט.

אָפּזוכענדיג די שווערליכע אַרבייט זענען די גזלנים נעלם געוואָרען.

אויף מאָרגען פריה איז דער פאַרברעכען ענטדעקט געוואָרען דורך אַ שכן, וואָס איז אַריינגעקומען צו האַלקאַ'ן און דערזעהן פאַר זיך די שווערליכע רציחה.

וועגען פאַרפאַל איז תיכף צו וויסען געגעבען געוואָרען דער פּאָליציי, וועלכע האָט פאַרפיהרט אַנ'ענערגישע אויספאָרשונג.

ביז איצט איז נאָך די גזלנים נישט געלונגען צו פאַרהאַלטען, ווי מען רעכענט זאָלען זיי האָבען אַנטלויפען קיין ליטע.

צִיהונג פון דער 18-טער מלוכה-לאָטעריע

5-טע קלאַס — 6-טער טאָג

50.000 זל. — 66430.

10.000 זל. — 22319 36346 79908 96431

5.000 ז"ל. — 15642 55467 117466.

3.000 זל. — 10753 30062 72977 93562 97656 109447 114632 153663.

2.000 זל. — 62970 92278 96093 99199 99678 102887 113803 124038 130340 137905.

1.000 זל. — 1715 10058 11866 17987 21109 41371 46874 63066 78980 100525 101982 107517 108082 110298 140248 144200 151743 172715.

600 זל. — 189 4238 7645 9140 11415 14907 19531 21610 28272 29651 19962 33008 37456 43275 49689 52163 68680 79878 72108 77427 86826 87049 88501 90175 99778 95857 98454 113070 139645 163978 165209 165341.

„ליטעראַרישע בלעטער"

עס איז דערשינען דער 10-טער נומער פון די „ליטעראַרישע בלעטער" מיט פאָלגענדען רייכען אינהאַלט: וואָס אונזערע לעזער האָבען צו זאָגען (סך-הכלען פון אונזער אַנקעטע), ל. לעהרער — די ליטעראַרישע שפּראַך, אייפּטאָן סינקלער — צו וועמען געהערט דער קינסטלער? ד"ר ג. ראַפּאַלקעס — אַרום אַ פּראָבלעם... א. ראַבאַי — ערגעץ אין נאָרט דאַקאָטאַ. מ. נאַטיש — נעכטן שילט דעם ים... ד"ר מיכאל וויכערט — שיילאָק. נחמן מייזיל — „דער סוחר פון ווענעדיג" ביי דער „ווילנער טרופּע", ש. ל. ש. — ביי דער אַרטיסטין נעלי קעסמאַן (אַ שמועס), נייע ביכער, כראָניק, בילדער, אַנאָנסען.

מעלדונגען.

אַכטונג, אַרבייטסלאָזע טעקסטיל-אַרבייטער!

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס דער טעקסטיל-פעראיין, ווסכאָדניאַ 70, האָט בעקומען אַ דערלויבניש צו פיהרען אַ פאַרמיטלונג-ביוראָ דאַרפען אַלע אַרבייטסלאָזע ווי: שערער, וועבער, זאַקענמאַכער, שטריקער, טאַמבורירער, שטיקערינס, שטאָפּערינס, שפּולערינס, אַנדרייער, טרייבערינס, פּאַרמירער, קעטלערינס א. א. זיך רעגיסטרירען אין פעראיין, טעגליך פון 12-2 ביי טאָג מיט'ן צוועק צו בעקומען אַרבייט.

די פאַרוו. פון פעריין אָפּט. 7 „ניי"ע". 4915

אַלגעמיינער פּראָפ. לאַנדעס-פעראיין פון בעקליידונג-אַרבייטער אין פּוילען, אָפּטיילונג אין לאָדז, לאַגעווניצקע 4.

אַכטונג, דאַמען-בעשטעלטע אַרבייטער!

היינט, מיטוואָך, דעם 13. מערץ, 8 אָוונטס קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל לאַגעווניצקע 4 אַ גרויסע פאַך-פער-זאַמלונג. א.ט.א. זעהר וויכטיגע פאַך-פראַגען. אַלע דאַרפען אומבעדינגט קומען!

די פאַך-קאָמיסיע פון דאַמען-בעשטעלט. 4917

אַ בעזוך ביי ריכאַרד בער האָפמאַן

(ענדע פון דער 3-טע זייט).

אין לייטמאָטיוו: דאָס יודענטום. נישט דאָס יודענטום פון ביוראָס און בעוועגונגען, דאָס אָפיציעלע, דאָס ליאַרעמענדיגע, דאָס פּאָליטישע, דאָס פערצייטונגטע. אַנ'אַנדער יודענטום. פון די שטילע און די שטאָלצע. פון די וואָס בעהאַלטען זייערע טיפסטע געדאַנקען אין דער רעטענישדינקייט פון דער זוהר-שפּראַך, אָדער אין געטאַקטע פערזען אויף דייטש. פון די וואָס טראָגען אין זיך דעם וועהטאָג פון דער יודישער שטומקייט און דעם פּאַטאָס פון דעם יודישען געדאַנק. יעקב'ס מאָטיוו. „ווייל איך בין יעקב, מוזט זיין עשו", די ווערטער פון יעקב צו אדום — אין „יעקב'ס חלום".

דער מאָטיוו פון אַ פאָלק, וואָס בעטעלט נישט קיין חסדים, וואָס קעמפט אוים ביי זיין גאָט די ברכה; פון אַ פאָלק, וואָס וואַנדערט איבער ימים, שטעלט זיך נישט אָפּ פאַר מדבריות און פיהלט אין זיך דעם גערעכטען גאָט, די יבלוט אי זיינע אָרען... אַ פאָלק פון דערלייזער, געוואַלבט צו דערגער און אויסגעקליבען צו ליידען" — אַזוי האָט ריכאַרד בער-האָפמאַן געשריבען וועגען זיין פאָלק, מיין פאָלק, אונזער פאָלק, אין זיין נאָוועלע „דער טויט פון געאָרג".

איך ווייס, פאַר אַ סך איז דאָס אַ פראַזע, איז דאָס מליצה. איך ווייס, אָבער פאַר מיר נישט, ווייל איך פיהל: אָדער אַזוי, אָדער די גאַנצע טראַגיק פון דעם יודישע פאָלק איז בלויז אַ מיספערשטענדעניש אי די יודישע געשיכטע — אַנ'אומפערשטענדליכע אַוואַנטיורע.

און איז אין איהר דאָ אַ זין — דאָס איז ער. און וואָס אַרט עס מיך, צי דער זין איז אין איהם, צי איך לייג איהם אַריין אין דעם יודישען לעבען? פאַר מיר איז ער — דערפאַר איז ער אין איהם. און אין דעם קאַלטען חדר אין בער-האָפמאַנ'ס ווילאַ האָב איך דערפיהלט: איינער דאָ, אַנ'אַנדערער דאָרט, פערבאָרגענע, צעשפּרייטע, אָבער אַלע אין איינעם טראָגען פון באַרג צו באַרג די ברענענדע פאַקעל, טורעמוועכטער, סיגנאַל-געבער, און יעכטער צו וועכטער רופען זיך דורך: וואָס קומט פון דער נאַכט, וואָס ברענגט דער בעגין? וואָס? — עכאָ'ט עס ווייטער אין דער וועלט אַריין, און דער עכאָ איז דאָס, וואָס מיר רופען דערנאָך אָן: יודישער גייסט.

* * *

מיר זענען געזעסען מיט בער-האָפמאַן שפּעטער נאָך אַמאָל און נאָך אַמאָל אין ווינער קאַפעס, גערעדט איבער טויזענד און איין זאַך — אָבער איך קעהר זיך ווידער און ווידער צוריק צו יענעם אָוונט אין דער ווילאַ אויף דער באַרגיגער וויטער נאַס — צו דעם אָוונט פון די „וועכטער", וואָס רופען זיך דורך.

נאָרמירט דעם באַהן-פערקעהר

אין דער צייט פון די גרויסע פרעסט, האָט די באַהן-מאַכט, ווי בעוואוסט, אויפגעהאַלטען איינציגע צוגען צווישען לאָדז און קאַלושקי.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די קאָמוניקאַציאָנס-שוועריגקייטען זענען שוין איצט בעזייטיגט געוואָרען האָט די דירעקציע אָבער נאָך נישט געהאַט געלאָזען אין גאַנג די פערהאַלטענע צוגען. און אין דעם ענין האָט זיך אפילו געמוזט אַריינמישען די רעגירונגס-מאַכט און אינטערווענירען: הלמאַי עס ווערט נישט צוריקגעשטעלט די נאָרמאַלע קאָמוניקאַציע צווישען לאָדז און קאָלושקי.

אַלס רעזולטאַט פון דער אינטערווענץ," וועלען היינט, מיטוואָך אָנהויבען ווידער נאָרמאַל צו קורסירען די אויפגעהאַלטענע צוגען. עס וועלען אַלזאָ פון לאָדז-פאַבריטשנע אַרויסגעהען צוגען 10,35 15,15 און 19,35. אָנקומען וועלען צוגען: 6,50 12,45 און 15,48

די „מלוה-מלכה" לטובת „פּאַמאַץ"

ה' רומקאָווסקי „דער טאַטע פון די לאָזוער יתומים", איז געפאַלען אויף אַ גלענצענדער המצאה ווי אַזוי אַרויסצושלאָגען ביי די לאָדזער אַ ביסעל געלד פאַר זיינע יתומים. די געוועהנליכע פערווייטלונגס-אונטערנעהמונגען פאָדערען אַזוי פיל אויסגאַבען, און עס ווערט פאַר זיי אָפּגעגעבען אַזוי פיל מיה און אַרבייט, אַז די איינקינפטען רעקען קוים די אויסגאַבען. דאָס מאָל האָט ה' רומקאָווסקי כדי צו שטאַרקען די קאַסע פון דעם אינטערנאַט פאַר מערלעך „פּאַמאַץ" איינגעאָרדענט אַנ'אויפנאַהמע פאַר געסט אין גערולד'ס רעסטאָראַן. ביי טישלעך זענען געזעסען געמיטליך געסט און ביי אַ אָוונד-עסען מיט מוזיק און טענץ גוט פערבראַכט, סערווירט, אַ לאָטעריע, אַ באַר, אַלץ אַזוי ה' רומקאָווסקי זאָגט, אַז די קליינע אימפּרעזע האָט געבראַכט פאַר „פּאַמאַץ" מעהר איינקונפט ווי אַ מאַסקאַראַד.

שפּעט אין אָוונד איז אָנגעקומען דער „אררט" אַנסאַמבל און דער עולם האָט זיך ערשט אָנגעהויבען אויפפּנייצו ווילען ביז אין טאָג אַריין.

„אררט" זאַכאָדניאַ 43

יודישער קאַמער-טעאַטער
ליטונג: מ. בראַדערזאָן און ד. בייגעלמאַן.

היינט — 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.15 אַ זייגער אָוונד

דאָס VI-טע גראַנדיעזע פּראָגראַם א. נ.

MISS JUDEA — מיס

1) פּראָלאָג, 2) אנשי קורצב, 3) מענדיל-געלעבנריל, 4) קעניג זאַנוועל III, 5) כתרילעווקער שרפה, 6) דער סעקוועסטראַטאָר, 7) באָבע און אייניקל, 8) ליד פון אַרבייט, 9) דער סיבלאָקאַטאָר, 10) מיס JUDEA

טעקסטן: שלום עליכם, מ. בראַדערזאָן, י. אַבעזשאַנעק, מאַרשעליק, מאָשקאָוויטש. — מוזיק: קאָפּט. דוד בייגעלמאַן און א. ראָזענבוים. ליט. לייטער: מ. בראַדערזאָן. מוזיק. לייטער: דוד בייגעלמאַן. רעזשי: קאָלעקטיווע. פּלאַסטישע רעזשי: ז. קרוש. קאָנפעראַנסיע: מ. ערבוים. קאָסטיומען און רעקאָראַציעס (אויסגעפיהרט אין אייגענעם וואַרשטאַט): ד. מאַטוז און ש. בלום. — ליכט-עפעקטען: י. יערוזאַלימסקי. קאָנצערט-מייסטער: ש. בייגעלמאַן.

די פאָרשטעלונגען הויבען זיך אָן פּינקטליך. דער זאַל איז גוט בעהייצט. בילעטען צו בעקומען טעגליך פון 7 אָוונד, שבת—פון 2—5 און פון 7 אָוו.

דער בעקאַנטער רעכטס-קענער
י. אינפעלד

וואוינט איצט אויף פּעטריקאַווער 31.
שפּרעכשטונדען טעגליך פון 5—8 אָוו.
נעמט אויך אונטער דורכצופיהרען אין מורים-געריכטען די שווערסטע סכסוכים געשעפטען און לויט די פאַרפליכטענדע געזעצען.

Dr. Rachela Lewi

פּאָנסקאַ 24, טעל. 42-72
צוריקגעקעהרט
אויפנאַהם-שעה'ן פון האַלב 3 ביז 4 נאָכמיטאָג.

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, לישט און רענטגען-שטראַהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטריזאַציע.
נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונד.

Dr. med.
B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען.
פּעטריקאַווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נ.

אַפגאַנישע זיטען

דערצעהלט פון אַ רייזענדער

אין קאַבול איז פערהאַן אַנ׳עפענטליכער באָד־אַנשטאַלט, וואו עס באָדען זיך ס׳רוב פרויען. אויב זיי זענען לויט זייער נאַטור וויבערע מענשען און פערשטייען, וואָס פאַר אַ נוצען עס ברענגט די ריינקייט, באָדען זיי זיך איין מאָל אין צוויי וואָכען. אַזעלכע זענען אָבער וועניג פערהאַן, ס׳רוב באָדט מען זיך זעלטענער. וואָס איז זייף ווייס מען בכלל נישט. זיי בענוצען זיך מיט אַ מין בימשטיין אָדער מיט אַ שטיק זייער האַרטען שטאָף, מיט וועלכען זיי רייבען אָן דעם קערפער. פאַר׳ן וואַשען די האָר בענוצען זיי אַ מאָרגע זאַלב, וואָס איז ענדליך צו זאַמר. פערוואונדערט האָב איך זיך צוגעקוקט, ווי מען באָדט זיך אין אַפגאַניסטאַן. זיך אויסטון נאַקעט טאָר מען נישט. יעדע פרוי ברענגט מיט זיך מיט אַנ׳אַלט קלייט און טוט זיך איבער הינטער אַ שירעם. דאַן לאָזט זי זיך אַראָפּ אָנגעטון אין דער אַלטער קלייד אין וואַרימען וואַסער, און נאָכדעם ווי זי באָדט זיך אויס, טוט זי זיך איבער און וואַשט אויס דאָס קלייד, אין וועלכער זי האָט זיך געבאָדען. מיט עקעל האָב איך זיך צוגעקוקט צו דעם שמוץ, וואָס סראָ הערשט.

דער באָד־אַנשטאַלט איז אין קאַבול נישט נאָר אַנ׳אָרט וואו מען קען זיך וואַשען, נאָר די גרעסטע אינפאָרמאַציע־אַגענטור, וואו מען קען זיך דערוויסען אַלע נייעס, וואָס איז פערהאַן אין שטאָדט און אין לאַנד. דאָרטען קומען זיך צונויף די בעסטע געזעלשאַפט פון קאַבול, מחמת די גאָר גאָר רייכע פרויען האָבען אַנ׳איינענעם באָד־צימער ביי זיך אינדערהיים.

פרעגט זיך, וואו באָדען זיך די אָרימעליט, ד. ה. די גרעסטע טייל פון דער בעפעלקערונג?

די זעלבינע קשיה האָב איך מיר געשטעלט, און האָב זיך דערוואוסט, אַז אָרימעלייט וואַשען זיך אין אַפגאַניסטאַן בכלל נישט. זיי טראָגען זייערע קליידער אַזוי לאַנג, ביז זיי פאַלען אַראָפּ פון קערפער. דאָס איז נישט איבערגעטריבען. עס איז די פשוטע ווירקליכקייט. אָט, למשל, איז צו מיר אָנגעקומען אַ נייע דינסט האַזאַרא, אַ טיפּ פון אַ פשוטער אָרימער אַפגאַנישער פרוי. אַ צענטימעטער דיקע שיכט פון שמוץ האָט בעדעקט איהר גאַנץ לייב. וועגען די הענט און פיס וויל איך שוין נישט רעדען. נאָר דער יעניגער, וועלכער האָט מיט זיינע אייגענע אויגען געזעהען אָט די פרויען און האָט זיך צו זיי צוגעקוקט, קען האָבען אַנ׳אמת׳ע פאָרשטעלונג וועגען דעם, ווי עס לעבט דער גרעסטער טייל פון דער אַפגאַנישער בעפעלקערונג.

בעדייטענד ריינער זענען די מאַנסבילען. אויב די ריינקייט אין די הייזער פון די אַפגאַנער איז אונטער יעדער קריטיק, קען מען זיך לייכט פאָרשטעלען, וואָס עס טוט זיך ביי זיי אויף די גאַסען.

אַ קאַפּיטעל פאַר זיך זענען די אַפגאַנישע „טואַלעטען". געוויינטליך געפינען זיי זיך אויף דער אויבערשטער גאַלעריע אין אַ ווינקעל פון הויז. אַ מעהר פרימיטיווע איינריכטונג קען מען זיך נישט פאָרשטעלען. אַ פשוטער גראָבען און מעהר גאָרנישט. פונקט ווי אין די איטאַליענישע דערפער. קען מען זיך מיט איהם בענוצען נאָר שטיינער. פאַפּיר איז, פערשטייט זיך, נישטאָ. סטייטש, ווי קען מען בענוצען צו אַזאַ מין צוועק פאַפּיר. פאַפּיר איז דאָך הייליג לויט׳ן אַפגאַנישען דין, און איהם טאָר מען געברויכען נאָר צום שרייבען. אַנשטאָט אַ פאַפּיר־קעסטעל איז אין דער זייט אָנגעבראַכט אַ קליינער קאַסטען מיט... שטיינער.

בעת מיר איז צום ערשטען מאָל אויסגעקומען צו בעזוכען אָט דעם „שטילען אָרט" האָב איך אומזיסט אַרומגעזוכט אַ קעטל אָדער אַ הענטעל, כדי אַראָפּצולאָזען וואַסער. די אַפגאַנער אין בערלין האָבען מיר אַזוי פיל דערצעהלט וועגען דער קאַנאַליזאַציע אין קאַבול, אַז מיר האָבען זיך פשוט נישט געגלויבט, אַז אַזאַ מין זאַך איז דאָ נישטאָ. איך האָב מיר געשטעלט די פראַגע, ווי אַזוי ווערען די ראָזינע שטעלען געריינינט, און האָב אין אַ פּאָר טעג אַרום, בעת איך בין אַרויסגעגאַנגען אויפ׳ן גאַס, בעקומען די תשובה: ביים הויז־איינגאַנג זענען געשטאַנען איינינע דינער און האָבען מיט לאָפּעטעס אַריבערגעוואָרפען אַלץ פון שטילען אָרט אויפ׳ן מיטען גאַס. אַזוי פיהרט זיך אין אַפגאַניסטאַן. אָפּריינינען די גאַסען פאַלט קיינעם אַפילו נישט איין. דער שטויב און זאַמד וועט אַליין טאָן די אַרבייט און וועט פערדעקען מיט אַ טיפען ערד־שיכט דאָס אַרויסגעוואָרפענע.

אויפ׳ן גאַס וואַרפט מען אויך אַרויס דעם אָפּפאַל, וואָס בלייבט אין קיך. מיט איין וואָרט, מען בענוצט זיך מיט דער גאַס, ווי מיט אַ מיסטקאַסטען. קיינער פערטראַכט זיך נישט. אַז דאָס אַלץ מוז שאַפען ביי דער הייסער טעמפּעראַטור אַ שרעקליכע לופט, דערצו זענען דאָך פערהאַן די ווילדע הינט. זיי האַלט מען אין אַפגאַניסטאַן פאַר אומריינע חיות, און דעריבער האָבען זיי קיין בעל־הבית נישט. פראַנק און פריי לויפען זיי אַרום איבער די קאַבולער גאַסען, און יעדער אַפגאַנער האָט פאַר זיין חוב אַ שטופּ צו טאָן זיי מיט׳ן פוס אָדער אַ קלאַפּ צו געבען מיט׳ן שטעקען. דעריבער זענען זיי זעהר איינגעשראָקען און האָבען מורא פאַר אַ לעבעדיגען מענשען. זיי זענען די איינציגע, וואָס ריינינגען אָפּ די גאַסען.

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

ביים דערלאַנגען אַנ׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

8940. אַ פעראינטערעסירטער סוחר.

נישט ריכטיג, אַז אַ געריכטס - סעקוועסטער ווערט אָנפערטרויט דוקא אַנ׳אַדוואָקאַט.

ס׳קאָן איבערגעגעבען ווערען אויך אַנ׳אַנדערען פערזאָן אפילו אויך איינעם פון די מלוות, ווי באַלד די פעראינטערעסירטע צדדים זענען אויף איהם מסכים.

קוים איז אָבער צווישען די מלוות נישט פאַרהאַן קיין הסכמה, בעשטימט דאָס געריכט אויף אַנ׳אַמטליכען אופן און אַזאַ פאַל טרויט מען דעם סעקוועסטער ווי געוועהנליך אַנ׳אַדוואָקאַט אָדער אַפּליקאַנט.

8941 אַ לעזער פון פּראַנצ. 28:

עס איז אַ פראַגע, וויפיל יאָהר דער עדות איז אַלט.

ס׳גייט דאָ נישט אין דעם, צי דאָס געריכט קאָן איהם אויסהערען אָדער נישט, נאָר צי מען קאָן איהם בעשווערען אָדער נישט.

איבעריגענס איז אפילו אַנ׳אומבעשוואוירענער עדות פונקט אַזוי פעראַנטוואָרטליך פאַר זיין עדות־זאָגען ווי אַ בעשוואוירענער.

8942 אַ פעראינטערעסירטער:

די פרוי פון פערשטאָרבענעם הויז־פערוואַלטער האָט דער הויזווירט נישט קיין רעכט צו עקסמיטירען פון דער אַמטליכער וואוינונג.

פערשטעהט זיך, אַז ער קאָן פון איהר פאָדערען דירה־געלד פונקט, ווי פון אַנ׳אַנדערען לאָקאַטאָר.

8943 חיים זילבערבלאַט:

8944 אַ לעזער פון פּאָלודניאָווע 23:

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטבערענגענדיג די ציימונג.

8945 יעקב ראָטמאַן:

אויף אויסצוהאַקען אַ פענסטער מוזט איהר האָבען די הסכמה פון הויזווירט און אויטער דעם דאַרפט איהר זיך נאָך אומבעדינגט בעמיהען וועגען אַנ׳ערלויבניש פון דער בוי־מאַכט.

8946 אַ לאָקאַטאָר פון נאָוואָמיעסקאַ 26:

פאַר׳ן פאָריגען קוואַרטאַל שיקט צו די פולע סומע דירה־געלד און גלייכצייטיג שיקט אויך צו אויפ׳ן חשבון פון לויפענדען קוואַרטאַל אַ געוויסע סומע.

8947 אברהם ש.

אַנ׳אָפענער חוב פאַר סחורות ווערט וואַלאָריזירט לויט 10 פראָצ., סיידען דער בעל תביעה איז ביכולת צו בעווייזען, אַז אין געגעבענעם פאַל דאַרף אָנגעוואָנדען ווערען אַ העכערער פּראָצענט־פוס.

8948 ל. ל. פון פ. 36:

נישט ריכטיג האָט מען אייך אינפאָרמירט, אַז 1 מאַשין קאָן מען נישט אויפ׳ן חשבון פון אַ פּריוואַטען חוב סעקוועסטרירען.

ווי באַלד אין רשות פון בעל חוב איז נישט פאַרהאַן קיין אַנדערע ווערטזאַכען, האָט דער קאָמאָרניק דאָס רעכט אויך אויף 1 מאַשין צו לייגען אַנ׳אַרעסט.

Dr. H. WOLKOWYSKI

נאַלעווקי 25, טעל. 26-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־לאַמפּ־באַשטראַהלונג.

צוטריט פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָוו.

די גאַנצע וועלט האָט ליב אַ פערליבטען

(פעליעטאָן)

פון פּאַמפּאַדור

די גאַנצע וועלט האָט ליב אַ פערליבטען.

איך בין אַמאָל געווען שטאַרק פערליבט, געדענק איך, אַז די גאַנצע וועלט אַרום מיר, האָט מיר געצאָהלט מיט גרויס ליבע.

מיינע קוזינעס — האָבען מיך געצערטעלט. (און קוזינעס האָבען מיר נישט געפעהלט). אַריינגעשטופּט אין קעשענע האַלבע דאָלאַרס.

מכבד געווען מיט פיינע אָנבייסענס. (עס איז געווען ביי די הינגער יאָהרען).

און גלאַט בעקאַנטע האָבען אויף מיר געקוקט ווי אויף אַ העלד.

און פון זייערע פינגער האָט געטריפט ליבע צו מיר... און אַכטונג און פערגעטערונג.

— אָט אַזוי דאַרף מען ליב האָבען!

— אָט דאָס הייסט זיין פערליבט!

און איך בין אומגעגאַנגען אויפ׳ן עולם התהו, אַ צושויבערטער און אַ בלאַסער, און געווען אומגליקליך — גליקליך...

ווייל ס׳איז גוט צו זיין פערליבט און די גאַנצע וועלט זאָל דיר דערפאַר צאָהלען מיט ליבע...

און טראַכט איך וועגען טראָצקי׳ן, לויכט פאַר מיר זיכער, אַז די איצטיגע „ליבע" פון דער גאַנצער וועלט צו טראָצקי׳ן נעהמט זיך אויך דערפון, וואָס טראָצקי איז דער גרויסער פערליבטער — אין רעוואָלוציע.

די גאַנצע וועלט האָט ליב אַ פערליבטען:

אין אַ פרוי, ווי אין אַ אידעאַל.

אין הערצען האַלט די וועלט, די ניכטערע, פּראַקטישע, געשעפטסמעסיגע וועלט, אַלע פערליבטע פאַר נאַראָנים, שוטים. נישט ערפאַהרענע מענשען...

ווייל אין אמת׳ן האַלט די קלוגע וועלט, אַז ליבע איז אַ קינדיש־נאַרישע זאַך.

ווייל וואָס איז דאָ צו קאָכען זיך פאַר אַ פרוי?

מען נעהמט און מען האָט חתונה!

איז נישט מיט דער איז מיט אַנ׳אַנדערער!

וואָס איז דאָ די נפקא מינה?

און די זעלבע געשיכטע איז מיט אַנ׳אידעאַל.

פּראַקטיש פיהרט זיך די וועלט אַזוי: אידעאַלען בייט מען.

אַנ׳אידעאַל איז בעשאַפען געוואָרען פונקט, ווי אַ פרוי, כדי מען זאָל זי בייטען.

אייביג טריי זיין אַנ׳אידעאַל איז ווי אייביג טריי זיין אַ פרוי — אַ דומהייט.

אָבער דאָס גליק מיט דער וועלט איז, וואָס זי איז פאָרט נישט כסדר ניכטער, ווי זי רעדט זיך איין...

אויך די וועלט האָט שוידערע מינוטען.

און אין די פּאָעטישע מינוטען, אין די פערחלומ׳טע גאָך אַ גרויסער ליבע, טערבענקטע מינוטען — האָט די וועלט ליב דעם פערליבטען נאַר... פערגעטערט איהם ממש...

אין די דאָזיגע שיכור׳ע מינוטען, צאַצקעט זיך די וועלט מיט דעם פערליבטען נאַר.

— אַך, ווי שעהן ער איז! (און אַלע פערליבטע קוקען אויס שעהן).

— אַך, ווי פּאָעטיש ער איז!

— אוי, ווי ער ליידעט נעבעך!

און וואָס מעהר דער פערליבטער ליידעט, אַלץ שטאַרקער אַפּלאָדירט די וועלט.

די וועלט קניעט פאַר דעם בלוטיג־פערליבטען.

פערהייליגט דעם, וואָס לאָזט זיך שניידען פאַר זיין ליבע, זיך וואַרפען אין ים...

וואָס מעהר טראַגיזם! וואָס מעהר! מאָהנט די וועלט־גאַליאָרקע ביי דעם פערליבטען.

און איך פערשטעה עס אַזוי אויך?

די וועלט איז בטבע, אַ קליינינקע, אַ שוואַכינקע, אַ קרעמערישע.

די וועלט ווי מאַליערס „קאַרגער" רעכענט רק. חשבון׳ט און צעהלט.

— וויפיל קען עס מיר איינברענגען?

לוינט זיך עס?

בכלל, גיבען זיך מענשען אונטער אונטער די אומשטענדען.

שליסען גיך שלום מיט די אומשטענדען, מאַכען קאָמפּראָמיסען.

ווייל וואָס איז לעבען? — אויב נישט דער גרויסער קאָמפּראָמיס מיט דער אַלטעגליכקייט.

לערענט דאָס לעבען: מענש, מאַך אַ קאָמפּראָמיס און בלייב ווי דו ביזט!

פּאַס זיך צו צו די אומשטענדען — און נוץ זיי אויס פאַר זיך!

מען קען ליב האָבען אַ פרוי. פאַרוואָס נישט? אָבער נישט איבעריג. בלוטען פאַר אַ פרוי איז נישט כדאי, ווייל ס׳איז נישט פּראַקטיש.

מען דאַרף ליב האָבען אַנ׳אידעאַל, אָבער מיט אַ מאָס.

ווי גרויס עס זאָל נישט זיין אַנ׳אידעע — לוינט זיך נישט פאַר אָפּפערען איהר מיט׳ן אייגענעם גליק.

קיין צופיל אין דער ליבע!

ווייל צופיל ליבע — מיינט יסורים און קרבנות.

און ווען, ווי ביי אַלע ליבעס, פּאַסירט עס אַז די משפחה וויל נישט אייער ליבע, נישט איינשטימיג מיט אייער אויסוואַהל — איז גיט זיך אונטער דער משפחה!

ווייל משפחה ווי אַ פּאַרטיי, בעדייט בעיקר מאַיאָריטעט...

און אין מינאָריטעט לוינט אַ מענשען קיינמאָל נישט בלייבען...

אָבער, ווי געזאָגט, די אַלע „נעזוצען" און „קלוגשאַפטען" פיהרט די וועלט קיינמאָל נישט דורך איינגאַנצען.

די וועלט מיט איהר גאַנצער פּראַקטישקייט האָט אַ שוואַכקייט צו ליבע, און צו די קרבנות פון ליבע. צו די העלדען פון ליבע.

און דערפון נעהמט זיך, וואָס די וועלט האַלט נישט פון דעם פערליבטען און האָט איהם דאָך ליב...

און חוץ דעם, האָט די וועלט פון אייביג עולם אָן ליב קרבנות ביי יענעם.

אַליין פוילט זיך אַ מענש צו ברענגען קרבנות, היט זעהר שטאַרק אָפּ די גאַנצקייט פון זיין סטאַדע.

אָבער ווען יענער ברענגט קרבנות — געפעלט עס איהם.

— קוילע דו דיין לעמעלע!

— ברענג זיך אַליין אַלס קרבן!

און איך וועל שטעהן פון דער ווייטען און אַריינאָטעמען דעם געשמאַקען גערוך פון דיין קרבן.

מענשען, געוועהנליכע, אַלטעגליכע, און פון אַזעלכע בעשטעהט די וועלט, האָבען בטבע פיינט רעוואָלוציעס.

אַ רעוואָלוציע — איז אַזאַ אומבעקוועמע זאַך.

אָבער דעם פערליבטען אין רעוואָלוציע — האָט מען ליב.

ער איז שוין דער העלד.

ער איז דער גרויסער נאַר — און ער איז שעהן.

איך האָב געהאַט אַ בעקאַנטען איז ער געווען שרעקליך פערליבט אין אַ מיידעל, ביז משוגעת פערליבט.

האָט ער איינמאָל געשיקט בריף צו דער גאַנצער משפחה זיינער און זיך אָפּגעזעגענט:

— ער געהט שטאַרבען!

איז וואָס מיינט איהר האָט די משפחה געטון? זי האָט איהם ליב געהאַט — אָבער געוואַרט ביז ער וועט דורכפיהרען זיין סטראַשונעק.

זי האָט איהם געהיט — און געוואַרט...

ביז איינמאָל האָט ער זיך אַריינגעשאָסען אַ קויל — און די משפחה האָט זיך בערוהיגט.

— אָט דאָס הייסט אַ גרויסע ליבע, איי, איי!

אויך די וועלט האָט ליב טראָצקי׳ן, דעם פערליבטען אין רעוואָלוציע, — אָבער אין דער זעלבער צייט וואַרט זי אויף דעם ווייטערען גאַנג פון זיין ליבע.

— און אפשר וועט מען איהם שיסען?

— און אפשר וועט ער אַליין בעגעהן זעלבסטמאָרד?

און דאַן וועט מען קענען פערשרייבען אין דער געשיכטע: אַ געשיכטע פון אַ גרויסער ליבע...

און אָט זעה איך ווי די וועלט בעוויינט טראָצקי׳ן.

מאַכט איהם כמעט פאַר אַ הייליגען.

ווייל וואָס וועט זי זשאַלעווען?

עס קאָסט איהר טייער?

יאָ, יאָ. מאָדנע איז די וועלט אין איהר שנאה און ליבע.

עס איז אַפּט אַזוי פערפּלאָנטערט. אַז מען קען נישט וויסען, וואָס ביי דער וועלט הייסט ליבע און וואָס שנאה...

עס איז ליבע און שנאה צוזאַמען.

עס איז דאָס, וואָס מען רופט:

די גאַנצע וועלט האָט ליב אַ פערליבטען.

יודישער שנאָרער אין ריגע מאכט א לעבען פון אריגינעלע שווינדלערייען

מיר האָבען איצט אין ריגע אַן־אויסערגעוועהנליך שווערען יאָהר. אין דעם יאָהר האָט פּאַסירט אַ גרויסער אומגליק: דעם גאַנצען זומער האָט געהאַלטען אין איין רעגענען. אַלע פעלדער זענען פערפלייצט געוואָרען. די תבואות און די פרוכטען זענען דורך דעם פערפוילט געוואָרען, און איצט לאָזט זיך שוין מערקען אַ הונגער אין לאַנד. אַ סך מענשען געהען שוין איינפאַך אויס פון הונגער.

פערהאַן אָרימע לייט, וואָס האָבען צוגעטראַכט זעהר אינטערעסאַנטע און מערקווירדיגע מיטלען, ווי צו פערדינען. די מיטלען זענען נישט שטענדיג קיין־כשר'ע. נישט אַלע הונגעריגע מענשען קלויבען זיך פונאַנדער אין מיטלען.

צווישען די דיגער אָרימע לייט איז פערהאַן איינער „מאָטע מיט די העמדער". דעם דאָזיגען אָריגינעלען נאָמען האָט ער זיך ערוואָרבען דורך זיין „בעשעפטיגונג": אַמאָל האָט ער טאַקע געהאַט אַ געשעפט פון העמדער, אָבער זיין ביזנעס איז אונטערגעגאַנגען. דערנאָך איז אָנגעקומען די מלחמה. ער האָט אַרומגעוואַלגערט פון איין שטאָט אין דער אַנדערער, האָט געדינט אין דער רוסישער מיליטער, און דער סוף איז געווען, אַז מיט עטליכע יאָהר צוריק איז ער אַראָפּגעקומען אין ריגע באָרוועס און נאַקעט, און דערצו נאָך מיט אַן־אָפּגעשאָסענער האַנד.

און דאָ איז אָנגעקומען דער ווינטער און ער האָט נישט געהאַט וואָס אָנצוטון. איז ער אַרומגעלאָפען אין אַלע ווינקעלעך זוכען אַרבייט, אָבער ער האָט נישט געפינען, און ער האָט שוין געהאַלטען ביים אויסגעהן. דעמאָלט האָט ער זיך בעשלאָסען אויפ'ן לעצטען מיטעל: ער האָט אויסגעשטרעקט די האַנד נאָך נדבות. אין אָנהייב איז איהם דאָס געווען זעהר שווער, אָבער ער האָט זיך ביסלעכווייז

אַ בריף פון ריגע

צוגעוואוינט און ער איז געוואָרען אַ געשוואוירענער הייזער־געהער.

איינמאָל האָט איהם אַ פרוי געגעבען אָנשטאָט אַ ... אַ העמד אָנצוטון, ווייל ס'איז געווען אַ ווינטערדיגער טאָג, און ער איז געווען שטאַרק פערפרוירען. ווען ער איז געקומען ביינאַכט אין זיין אָרימען ווינקעל אין נאַכטלעגער־הויז און האָט אָנגעטון אויף זיך דאָס נייע העמד, זענען איהם מיט אַמאָל אַרויפגעקומען געדאַנקען און ערינערונגען פון די אַמאָליגע יאָהרען, ווען ער האָט אַליין פערמאָגט אַ געשעפט פון העמדער. און איצט איז ער גליקליך, ווען ער האָט בעקומען געשאָנקען אַ העמד! ער האָט אין דער נאַכט זיך אַרומגעדרעהט אָהן שלאָף אויף זיין האַרטען, אָרימען געלעגער, און פערשידענע געדאַנקען האָבען זיך איהם גע־דרעהט אין קאָפּ. ער האָט איבערגעקלערט וועגען דעם, אַז איצט וואָלט ער ווינענטליך אויך קיין קרומע זאַך נישט זיין פאַר איהם צו פערקויפען העמדער, ווייל ער איז דאָך אַ פאַכמאַן אין דעם, און ער קען זעהר גוט די בראַנזשע, אָבער וואו נעהמט מען סחורה? וואו האָט ער געלד אויף דעם, און ווער וועט איהם איצט אויסבאָרגען געלד אָדער סחורה? און ער האָט אַזוי לאַנג געקלערט, ביז ער איז געפאַלען אויף אַ מערקווירדיגען פּלאַן, און ער האָט בעשלאָסען שוין אויף מאָרגען אָנצו־הויבען דעם פּלאַן זיינעם דורכצופיהרען.

אויף מאָרגען האָט ער נישט אָנגעטון דאָס געשאָנקענע העמד, נאָר ער איז ווייטער געגאַנגען אין זיין אַלטער און צעריסענער העמד. ער איז גע־גאַנגען איבער פערשידענע רייכע הייזער. און אומעטום האָט ער געוויזען זיין צופליקטע העמד אויף זיין לייב. מען האָט איהם כמעט אומעטום געגעבען העמדער, און דער סוף איז געווען, אַז אין אָוענד, האָט ער מיטגעבראַכט מיט זיך אַ היים 6—5 נייע העמדער. אויף מאָרגען איז ער ווייטער געגאַנגען איבער די הייזער, אָנגעטון אין זיין אַלט העמדעל, און האָט ווייטער געקליבען העמדער. און אַזוי יעדע טאָג, זונטאָג פלעגט ער געהן אויפ'ן מאַרק און פערקויפען די העמדער צו די בילינגסטע פרייזען. ער איז געוואָרען איינער פון די גרעסטע העמדער־הענדלער אויפ'ן מאַרק. דערביי האָט קיי־נער נישט געוואוסט, וואו ער נעהמט זיין סחורה.

אָבער קיין סודות זענען אויף דער וועלט נישטאָ און אויך דעם סוד האָט מען זיך דערוואוסט. מען זאָגט, אַז ער האָט שוין אַ הויבשע סומע געלד פערהויקעלט אין זיינע שמאַטעס. אָבער יעדען טאָג, אין די גרעסטע קעלטען, און די רעגענס, געהט ער איבער די הייזער, קלינגט כסדר אין די פערשידענע רייכע הייזער, און בעקומט דאָ און דאָרטען גע־שאָנקען אַ העמד. ריגע איז גרויס, רייכע לייט געפינען זיך דאָ אַ סך, און אין יאַ שטוב, וואו ער האָט שוין איינמאָל בעקומען אַ העמד, וועט ער שוין אַזוי גיך נאָך אַמאָל נישט געהן. העכסטענס, קומט ער אין דער זעלביגער שטוב אין אַ דריי פיר חדשים אַרום, דערצעהלט, אַז ער האָט שוין יענע העמד אויסגעטראָגען, ער האָט שוין איבער נישט וואָס אָנצוטון. בעקומט ער אַן־אַנדער העמד וואָס געהט אויך אַוועק אויפ'ן מאַרק.

אַ זוי לעבט און „אַרבייט" איינער פון די אָריגינעלסטע ריגער יודישע אָרימע לייט, „מאָטע מיט די העמדער".

ר. זאס.

זאָרגען און קלאָגען פון ליטווישען יודענטום

(ענדע פון 3־טע זייט).

איז מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק אָרגאַניזירט געוואָרען.

לכתחילה, אין סוף זומער, ווען עס איז שוין געווען קלאָר, אַז אַ טייל לאַנד שטעהט ערב אַ הונגער, האָט די מאַכט פערבאָטען אפילו צו רעדען און נאָך מעהר שרייבען, וועגען מצב אין לאַנד. יעדע ידיעה פון נעליטענעם געביט אין אַ וועלכער עס איז צייטונג איז דורך דער מיליטערישער צענזור גע־שטראָכען געוואָרען. אַלע אָפיציעלע אַנשטאַלטען און, איבערהויפּט דער לאַנדווירטשאַפט־מיניסטער, האָבען געהאַלטען אין איין בערוהיגען, אַז עס דראָהט נישט קיין שום סכנה. ערשט מיט אַ קורצער צייט צוריק, ווען הונגעריגע באַנדעס האָבען אָנגעהויבען ראַבירען, ווען הונדערטער דעלעגאַציעס פון די נעליטענע קרייזען האָבען בעלאַגערט די מלוכה־אַנשטאַלטען, האָט מען זיך בעשלאָסען אויסצוזאָגען בפרהסיה, אַז אין אַ טייל ליטע הערשט הונגער, אונטער'ן דרוק פון דער גאַנצער געזעלשאַפט, אָהן אונטערשייד פון פּאַרטייען און ריכטונגען, האָט די רע־גירונג אַסיגנירט צעהן מיליאָן ליט (1 מיליאָן דאָ־לאַר), אויף איינצוקויפען זריעה פאַר דעם נעליטענע געביט. די דאָזיגע שטיצע איז אָבער נוגע דעם קומענדיגען יאָהר. מען זאָגט, אַז די פּויערים זאָלען האָבען זריעה פאַר דער קומענדיגער גערע־ניש. די בעפעלקערונג מוז אָבער שוין היינט עסען, אַלץ אָפּט און עפטער האָבען זיך בעוויזען ידיעות פון די נעליטענע קרייזען, וועגען טויט־פאַלען פון הונגער. דאָס האָט שוין געצוואונגען אָנצונעהמען הילפס־מיטלען תיכף, און דער פּרעזידענט האָט צונויפגערופען אַ בעראַטונג פון אַלע שיכטען אין ליטע, בתוכם פאָרשטעהער פון דער יודישער בע־פעלקערונג. עס האָט זיך געבילדעט אַ הילפס־קאָמי־טעט, וועלכער האָט פערעפענטליכט אַן־אויפרוף צו דער בעפעלקערונג און צו די ליטווינער אין אַמע־ריקא. קליין און נישטיג זענען די זאַמלונגען לגבי דעם הונגער־נויט צווישען די פּויערים. נאָך קלע־נער, ריכטיגער געזאָגט, איבערהויפּט קיין שטיצע בעקומען נישט די יודען פון די נעליטענע קרייזען. אמת, מ'האָט איינגעאָרדנט אַלגעמיינע אומזיסטע קיכען, וואו די הונגעריגע בעקומען מיטאָגען, צוליב כשרות און צוליב דעם געדראַנג פון הונגעריגע ליידענ־דע קענען אָבער די יודישע פרויען, די יודישע קליינע קינדער, נישט צוקומען צו דעם שיסעלע וואַ־רעמע זופּ. מאַטערט מען זיך מיט' ן הונגער. יודען זענען רחמנים בני רחמנים, טיילט מען זיך דאָס ביסען אויף העלפט. וואָס וועט אָבער זיין, ווען עס וועט שוין נישט זיין אויך דער לעצטער ביסען מיט וואָס זיך צו טיילען? אָט דאָס איז היינט די הויפּט פּראָבלעם ביים ליטווישען יודענטום. (יט"א).

.. בודינב.

קאָוונע, מערץ 1929.

די נקמה פון א מכשף

דער פראַנצויזישער קאָלאָניאַלער מיליטער־גע־ריכט אין דאהאָמע האָט לעצטענס זיך געהאַט צו פערנעהמען מיט דער טראַגעדיע פון לייטענאַנט שאַבריע, וועלכער איז דאָרטען געווען דער קאָמאַנ־דיר פון אַ קאָלאָניאַלען פּאָלק און איז מיט אַ קור־צער צייט צוריק פּלוצלונג געשטאָרבען. ווי עס איז בעוויזען געוואָרען, איז דער לייטענאַנט געפאַ־לען אַ קרבן פון אַ פעטיש (אַ לעבעדיגע בעשעפ־ניש, וואָס די נעגערס פערעהרען, ווי אַ גאָט).

לייטענאַנט שאַבריע, אַ יונגער און טיכטיגער אָפיציר, דער זוהן פון אַ פּאַריזער אינזשעניר, איז קאָמאַנדירט געוואָרען קיין דאהאָמע. דאָרטען האָט ער זיך באַלד איינגעלעבט אין דעם איינענאַרטיגען לעבענס־שטייגער פון די ווייסע, וואָס לעבען דאָר־טען צווישען דער שוואַרצער בעפעלקערונג אין דער אומציוויליזירטער סביבה פון צענטראַל־אַפריקע. **איין טאָג האָט ער בעפוילען זיין שוואַרצען דינער,** ער זאָל געהן אין דעם שכנות'דיגען דאָרף און איהם ברענגען פון דאָרטען אַ הון, ער האָט אָנגע־זאָגט דעם דינער, אַז ער זאָל נעהמען די ערשטע הון, וועלכע ער טרעפט אָן אויף זיין וועג, ווייל ער איז געווען זיכער, אַז דער באַלעבאָס פון דער הון וועט זיך סיי ווי ווענדען צו איהם נאָך געצאָהלט. דער דינער האָט אויסגעפיהרט דעם בעפעהל און אין אַ פערטעל שעה אַרום איז ער צוריקגעקומען און האָט געבראַכט אַ פּראַכטפולע ווייסע הון. לייטענאַנט שאַבריע האָט זיך זעהר גע־פרייט מיט דעם גוטען מיטאָג, וואָס ער וועט האָ־בען. ער האָט געוואוסט, אַז די ווייסע הון איז גע־ווען דער גרויסער פעטיש פון די איינגעבוירענע גע־גערס. דער דינער זיינער, וועלכער האָט אַליין גע־שטאַמט פון אַן־אַנדער געגענד, האָט אויך נישט

וואוסט וועגען דעם און ער האָט גענומען דעם שלי־מזל אין זיין געיעג נאָך דער הון צו כאַפּ... אַר דעם גרויסען פעטיש. נאָכדעם, ווי ער האָט גע־כאַפּט די הון אַ היים, האָט ער זיך גענומען צו דער אַרבייט איהר אָפּצוקוילענען און אָפּצובראָטען, אָבער אין דעם אויגענבליק איז אין געצעלט אַריינ־געקומען דער מכשף פון דאָרף. ער איז געווען אין גרויס פערצווייפלונג, ווייל מיט דער גיכקייט פון אַ בליץ האָט זיך צווישען דער בעפעלקערונג פערשפּרייט די ידיעה וועגען דעם, אַז דער היליגער פעטיש איז גע'גנב'עט געוואָרען, און מען האָט זיך דערוואוסט, אַז די שטיקעל אַרבייט האָט אָפּ־געטון דער דינער פון דעם ווייסען לייטענאַנט. דער מכשף האָט געפאָדערט מען זאָל איהם אָפּגעבען צוריק די הון. דער לייטענאַנט האָט געוואָלט מאַ־כען אַ וויץ פון דער גאַנצער געשיכטע און ער בהאָט מיט אַ געלעכטער געזאָגט, אַז ער וועט די הון יישט אַרויסגעבען און ער וועט איהר אויפעסען. דער מכשף האָט איהם אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז די איז נישט קיין פּשוט'ער עוף, נאָר דאָס איז אַ הון, וואָס מען האָט איהם געבראַכט צו מיטאָג ווייבעה **האָן,** דער פעטיש פון דער בעפעלקערונג. דער לייטענאַנט אָבער האָט געענטפערט, אַז לויט זיין מיינונג עקזיסטירט אַן־עוף נאָר דערפאַר, כדי אַז מען זאָל עס פּגעגעסען צו ווערען און ער האָט בעפוילען זיין דינער צו קוילענען דאָס האָן, דער מכשף האָט דאָס נישט געוואָלט דערלאָזען און דער לייטענאַנט האָט אַרויסגענומען זיין רעוואָלווער. דעמאָלט האָט דער מכשף אויף גיך פערלאָזען דעם געצעלט.

אין דריי טעג אַרום איז לייטענאַנט שאַהריע מיטאַמאָל קראַנק געוואָרען און אין משך פון עט־ליכע שעה צייט איז ער געשטאָרבען אין שרעקליכע יסורים. מען האָט אויפגעשניטען דעם טויטען קער־פּער און עס איז בעוויזען געוואָרען, אַז דער לייטענאַנט איז פער'סמ'ט געוואָרען. די ווייטערדיגע אויספאָרשונגען האָבען בעוויזען, אַז אין די פרוכ־טען, וועלכע זיין דינער האָט מיט אַ טאָג פריהער געקויפט, האָט זיך געפונען אַ ניפטיגע צומישונג פון זעהר אַ שטאַרקען סם, וואָס די איינגעבוירענע גרייטען צו פון אַ בוים־קאָרע. אויף דעם מכשף פון דאָרף איז געפאַלען דער חשד, אַז ער האָט פער'סמט דעם לייטענאַנט. מען האָט איהם דעם זעלבינען טאָג אַרעסטירט און געשטעלט פאַר'ן פראַנצויזישען מיליטער־געריכט.

דער שוואַרצער מכשף האָט אויף אַ קאַטעגאָרי־שען אופן געלייקענט אין דעם, אַז ער זאָל האָבען פער'סמט דעם פראַנצויז. ער האָט גע'טענה'ט, אַז דעם לייטענאַנטס טויט איז אַרויסגערופען דורך דער נקמה פון דעם פעטיש, אַז דאָס איז דער נאַ־טירליכער פּועל יוצא פון דעם פערברעכען, וואָס דער פראַנצויז איז בעגאַנגען. די ריכטער אָבער האָבען, פערשטעהט זיך, נישט געגלויבט אין דעם, וואָס דער מכשף האָט זיי דערצעהלט. זיי האָבען איהם בעקאַנט געמאַכט מיט די רעזולטאַטען פון דער אַבדוקציע פון קערפּער און איהם דערצעהלט, אַז די פירות, וואָס דער פראַנצויז האָט געגעסען פאַר זיין טויט, זענען געווען פער'סמט. דער מכשף, ווידער האָט געזאָגט, אַז דער סם איז נישט בכח צו טויטען, אַ מענשען אַז איב אפילו יאין די כרובים, וואָס דעם לייטענאַנטס דינער האָט גע־קויפט, זאָל יי האָבען געפונען אָט דער קאָרע־סם, האָט דאָס אויך נישט געקאָנט ברענגען דערצו, אַז דער לייטענאַנט זאָל שטאַרבען.

דאָס מיליטער־געריכט האָט אַרויסגעטראָגען אַ פּסק־דין, אַז כדי צו בעווייזען די ריכטיגקייט פון זיינע ווערטער, זאָל דער מכשף אַליין פּרובען אויפ־עסען אַ שטיק פון דער קאָרע מיט ידעמועלבען סם. מיט אַ שמייכעל האָט דער שוואַרצער גענומען אַ שטיק קאָרע אין מויל, האָט עס צוקייט און אַ־רונטערגעשלונגען אָהן שום שוועריגקייט. אויף מאָר־גען האָט מען פונדאָסניי איבערגע'חזר'ט פאַר'ן געריכט דעם דאָזיגען עקספּערימענט. איינער פון די ריכטער האָט דערביי בעמערקט, אַז פאַר'ן אַ־ריינגעהמען אין מויל די שטיק קאָרע, רייבט איהר דער מכשף אָפּ מיט די פינגער. דעמאָלט האָט מען איהם אויפגעפּאַסט, איהם גענעבען אַ נייע שטיק קאָרע און איהם דערביי פערבונדען די הענ־. איצט האָט דער מכשף אָנגעהויבען צו ציטערען און נישט געוואָלט בשום אופן אַריינגעהמען אין מויל דאָס שטיקעל קאָרע. נאָך אַן־אונטערזוכונג האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער סם ליגט אין זעהר אַ דינעם שיכט אויף דער אינעווייניגסטער הייטעל פון דער קאָרע. און דאָס דאָזיגע דינע הייטעלע האָט דער מכשף פריהער אַראָפּגעקראַצט מיט די נעגעל. ער איז פער'משפט געוואָרען צום טויט.

דער שוואַרצער וואָלף

(79 (ראָמאַן).

אַ קורצע צייט האָבען זיי אַלע געשוויגען.

דאָס מיידעל האָט געקוקט דאָס אויף דעם פּילאָט, דאָס ווידער אויף וואָלאַרעק'ן.

ציטערענדיג פאַר מידקייט האָט זי זיך אָנגע־שפּאַרט אין אַ פליגעל פונ'ם אַעראָפּלאַן.

וואָלאַרעק האָט געטראַכט וועגען דער לאַגע אין וועלכער זיי געפונען זיך איצט.

דער אַפּאַראַט איז געשטאַנען אינמיטען פון אַ ברייטען פוסטען פעלד. ס'איז נישט געווען אין דער נאָהענט קיין שום סימן פון לעבען. אַלענפאַלס — אַ וועג האָט ד אַאונערגי קגעמוזט זיין.

— נוט?... וואָס־זשע וועלען מיר איצט טון?

דאָט לילי פּלוצים אומרוהיג אַ פרעג געטון.

— אָ, מיר וועלען אוודאי באַלד געפינען אַ וועג! — האָט וואָלקאָוו פאַרזיכערט מיט אַ רופען — אַלענפאַלס, ענטשולדיגט מיר, האָב איך אַפּגעשטעלט אין אַזאַ אומבעקאַנטען אָרט!

— האָט ער געזאָגט מיט אַ ליכטיגער פּנים.

— ס'מאַכט נישט, מיר וועלען זיך שוין אַנ־

עצה געבען! — האָט וואָלאַרעק ענערגיש אויסגע־רופען.

דער פּילאָט האָט אַ מאָרגעם שמייכעל געטון.

— דערווייל — האָט ער פאָרגעשלאָגען — לענ איך אייך פאָר צו בעפרייען זיך פון די אומבעקוועמע קאָסטיומען. זיי מאַכען אונגעהויער שווער די בע־וועגונג... בעזונדערס בעת'ן געהן.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס וואָלאַרעק איז געווען מיד און פערנומען מיט אַנדערע געדאַנקען האָט ער זיך שטאַרק פערוואונדערט פון וואָלקאָווס שטים.

— אַ מאָרגע קענטליכע שטים! — האָט ער אויסגערופען.

וואָלקאָוו האָט זיך הויך פונאַנדערגעלאַכט.

— אַזוי מיינט איהר? — האָט ער אַ זאָג גע־טון, אַרונטערנעהמענדיג פון זיך די גרויסע ברי־לען מיט'ן לעדערנעם קאַפּעטער.

וואָלאַרעק האָט אויף איהם אַ קוק געטון, און אַן־איבעראַשטער געמאַכט אַ שריט אויף צוריק:

— ווערטהיימער?!

קאַפּיטעל זיבען און צוואַנציג

אינ'ס פעלד

אויף וואָלאַרעקס פערוואונדערטען אויסרוף האָט דער פּילאָט אַ גלייכגילטיגער געשמייכעלט.

— איהר זעהט, פּאָלאָטסקי, נערבעס, דער

לעמאַן... ווערטהיימער איז אפילו נישט מיין ריכטי־גער נאָמען, אָבער ס'האָט זיך אַזוי צוגעפּאַסט צו מיר, אַז איך ווייס אָפּטמאָל אַליין נישט, ווער איך בין... אַלענפאַלס קאָנט איהר מיך ווייטער רופען ווערטהיימער ווייל מיין אינקאָגניטאָ קאָן מיר נאָך צוניי קקומען.

— אינקאָגניטאָ! — האָט וואָלאַרעק פער'חי־דושט איבערגעחזרט — צו־נוץ־קומען?!

— יאָ! יאָ! — האָט וואָלקאָוו געשמייכעלט ווייטער, אויסטוענדיג די הענדשקעס — מיינע גע־שעפטען אין וואַרשא זענען צייטווייליג ערלעדיגט; איך קאָן אָבער נישט קאַווירען דערפאַר, אַז איך וועל דאַרפען אַהין פאָהרען נאָך אַמאָל, און איך וואָלט נישט געוואָלט קומען אַהין אַ צווייט מאָל אונטער אַן־אַנדער נאָמען.

וואָלאַרעק האָט תיכף אַל קפערשטאַנען.

ווען איך אַליין וואָלט נישט געווען קיין שוטה, וואָלט עס מיר אַליין איינגעפאַלען! איך מוז אייך אָבער זאָגען...

— יאָ, אַז איך האָב אייך גוט געפיהרט אין באָר אַריין?! — האָט דער פּילאָט גוטמוטיג פער־ענדיגט. — דאָס ווילט איהר זאָגען? איך האָב עס געטון מיט אייך נישט ערגער ווי מיט אייערע פריינד. מיינט אָבער נישט, אַז דאָס איז מיר לייכט געלונגען. עס האָט געדויערט אַ סך צייט ביז ס'איז מיר גע־לונגען צו איבערצייגען אַזאַ פערשוין, ווי קאַטשאַל־קאָווסקי'ן, ער זאָל מיר גלויבען...

— דאַרף איך דיך בעטראַכטען ווי אַן־אַרעס־טירטער?

דער פּילאָט האָט זיך פונאַנדערגעלאַכט. און אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— ניין! אַ דאַנק אייך פאַר דעם פערגעניגען! איך ווייס דאָך, אַז איהר האָט נישט ליב ווען מען מישט זיך אַריין אין אייערע פּריוואַטע עסקים. איך האָב זיך שוין איבערצייגט, אַז איהר קעמפט מיט דער גרעסטער עקשנות פאַר אייער פרייהייט... און ווי איך זאָל נישט פיהלען די גרויס פון מיינע אחריות און פליכטען, וועל איך זיך נישט היינט פערנעהמען מיט אַרעסטירען אייך... מען דאַרף אַ וואָך צייט אָפּרוהען און צוזאַמענקלייבען די כּחות... אָבער — האָט ער ערנסט צוגעגעבען — דאָס מוזט איהר וויסען, אַז אויב אין אַ וואָך אַרום וועט איהר זיך נאָך געפינען אין דייטשלאַנד, וועל איך זיך מוזען נעהמען צו אייך!... איך צווייפעל נישט, אַז איהר מיינט עס ערנסט צו געזעגענען זיך מיט אייער פער־נאַנגענהייט און אָנהויבען אַ ניי לעבען. אָבער אַלס טרייער בירגער פון מיין פאָטערלאַנד בין איך אייך מתרה, אַז דייטשלאַנד וואָלט זיך נעוואונשען, איהר זאָלט אייער ניי לעבען אָנהויבען אין אַן־אַנדער לאַנד... איבעריגענס, פערשטעהט איהר דאָך, שוין!

— יאָ, איך פערשטעה!

וואָלאַרעק האָט נאָך עפּעס געוואָלט זאָגען אָבער ער האָט נישט געקאָנט.

זיינע אויגען האָבען זיך פערצויגען מיט אַ נעפּעל, און דאָס פּיכטע שוואַרצע פעלד האָט זיך אויף אַ ווייל צוזאַמענגעגאָסען מיט'ן הענגענדיגען גרויסען הימעל.

(פאָרטזעצונג קומט)

בעקאנטמאכונג!

אין מיין ערשטקל. הערן- און דאמען-פריזער-אנשטאלט

12 פאלודניאווא 12

M. KUPKA

זענען די פרייזן פון שערן און ראזירן ערמעסיגט געווארען:

אין מענער-סאלאן:		אין דאמען-סאלאן:	
ראזירן	40 גר.	שערען דאמען	80
שערען	80	שערען אומשניצעס	60
שערען חסידים מאשינקע	50	אייזן- און וואסער-אנדולאציע	1 זל.
שערען א יונגעל	50	קאפ-וואשען מיט עלעקטר. טרוקן-אפאראט	1 זל.
קאפ-וואשען	50	מאניקור	70 גר.
פרעסמרישער מאסאזש	50		

Dr. med.

L. Pikielny

אורלאג

ספעציעל ארצט פאר נירן בלאזן- און הארן - קראנק.

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפפאנגט פון 4-7 אוו. נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie" נאוואמיעסקא 3 פון 12½ ביז 2 צווייער נאכמ.

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגעזשער 11.

טעל. 34-72

נעמט אן פון 6—8 אווענט

Magazynier

odpowiedzialna siła, z długoletnią praktyką przy pakowaniu i ekspedycji towarów manufakturowych

poszukiwany od zaraz

do większego biura ekspedycyjnego. Oferty sub „Spółka Akcyjna" do redakcji niniejszego pisma.

א קוואליפיצירטע

פערקויפערין

צו דאמען - קאנפעקציע, ווערט זאפארט געברויכט ביי גליקסמאן, גלובנא 1. 4885

Dr. med.

H. LAJCHTER

צאהן-כירורג

דויסאלע, קין, גימען, און צונג-קראנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-66

od 1½—5 po pol. 4604

Biuro Handlowo-Korespondencyjne

„LISTOPOL"

Łódź, ul. Konstantynowska 7.

פארטראטונגען, האנדעלס-קארעספאנדענץ און רעדאגירן פריוואט-בריוו, ווי אויך צופרעמען אין די פוילישער און פראנצ. שפראכען. אלע שרייבמאשין-ארבייטן ווערן פינקטליך און דיסקרעט אויסגעפירט.

גוט פערדינען

קענען פערזאנען, וועלכע בעזיצען ברייטערע בעקאנטשאפט, בעקומען די אגענטור פון גרעסערע פירמען. זיך ווענדען: „פרנסה טובה"

א לאקאל,

געאייגנעט פאר א האנדעלס-אינסטיטוציע, אויך א פאבריק אויף פאלי-ניאווא 15 (קעגן פאבר. פ.), ווערט צו פער-דינגען. זיך צו ווענדען אין הויז-הערנשאפט. 4900

Dr.

HELLER

ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען

אין מענער-שוואכע.

נאווראט 2 טעל. 79 89.

נעמט אן פון 10 פרי ביז 1 און פון 5—8 אווענט. פאר פרויען ספעציעל פון 4—5 נאכמ.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

א פלאץ

מיט א געביידע, וואו ס'זאל זיין א דאמפ-קעסעל (מעגליך מיט א באן-באשטיצע) ווערט געזוכט צו דינגען, אדער צו קויפען.

אפערטען אונטער „Fabryka M. P."

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78.

הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. נעמט אן פון 7—4.

AKUSZERKA

MASAŻYSTKA

B. JAKUBOWICZ

38 זגערזשער 38.

פרטיליט הילף-געבורטען, פריוואט און אין דער קראנקן-קאסע. כ'נעם אויך אן אינערהיים ווויזיטען.

דער יוד. הילפס-פאריין „בית-לחם"

ווסכאדניא 70

מעלדעט, אז עס קען זיך יעדען טאג מעלדען ביים זעקרעטאר אינקאסענטען און אינקאסענטקעס מיט גוטע רעקאמענדאציעס פון 6—8 אווענד. די פערוואלטונג.

בעמ.: געלד-שפענדען זאל נור געגעבען ווערן אויף דער אונטערשרייבונג פון מרדכי בעזובארדע.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

אין ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

השבת אבדה.

עס איז פערלוירען געווארען א לעגיטימאציע 5 טער קלאס נומ. 146248, ווי אויך 10 זל. פערשידענע דאקומענטען. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען דאס אויבענדערמאנטע אבצוגעבען צו „נייער פאלקסבלאט". 4913

דער לאס ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג.

עס ווערען געזוכט

פון זאפארט

אינטעליגענטע, אגענטען אין מאדיסטקעס

אין הוט-געשעפט ביי מ. שלאסבייטעל, גלובנא 31. 4911

מיט א שטוב

אין שייבלער'ס הויז, פאר א ביליגען פרייז. אפערטען אונטער „J.B."

Maszynę do pisania

w doskonałym stanie sprzedam okazyjnie. Przejazd 19, m. 7 od 2—4 pp. 4908

אפילו מעסערס פון פרגסטען שטאהל קענען האבען א שעהנעם אויסזעהן, אויב זיי זענען גערייניגט מים ווים. פאר'ן רייניגען דארף מען אבוואשען מיט א פייכט שמאטקעלע, בעשיט מיט א קליין ביסעל ווים, — און אלע פלעקער און שפרינקלעך פערשווינדען זאפארט.

דערנאך ווייקען, דערפיהרען ביז א גלאנץ מיט א ריין שמאטקעלע און די מעסערס וועלען זיין שעהן. ווים ווערט פערקויפט אין פראקטישע פעקלעך, וועלכע פערלייכטערן דעם שפארוואמען געברויך. יעדע שאכטעל ווים האט א בלעכענעם דעק, וועלכער פער-זיכערט עס פון פייכטקייט.

VIM

V.P. 13—22

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

פאר הויט- און ווענערישע הוים-קראנקהייטען.

פון מענער-שוואכע, אנאליזען אויף סיפיליס און טריפער. קאנסולטאציע מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגיע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ, עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— טעגליך פון 8 פרי ביז 9 אווענד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן 8-11 פ. דאקטוירינע פאר קינדער-קראנקהייטען. זונטאג פון 9 פרי ביז 2 נאכמיטאג. — בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

אין דענטיסטישער קאבינעט.

פיאטרקאווער 11, טעלעפאן 37-63.

אפען פון 9 פרי ביז 7 אווענד.

ד"ר איסיך נאז, האלז, אויערן קר.	4½—3½
ד"ר פערשטער קינדער-קראנקה.	4½—5 11-9
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	1½—12½
ד"ר שמידגעלד נערווען און געמיטס קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½—12½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר בערגמאן פרויען און געבורטס-הילף	3—4

קוויארץ-לאמפע, שוויצונגען און עלעקטרישע בעהאנדלונג, ר.-אנאליזען, פארלאנגט פון אלע קראנקהייטען. מאסאזש, אונטערזוכונגען, פרויען-געבורטס-הילף. עלעקטרישע בעהאנדלונג.

אימפאנונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע געפינט זיך א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי סטאמאטאלאג

צאהן-ערצט 10—1 3—6

קונסטליכע צייהן, קארטאנען, פלאמבעס א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך פעטיג זונטאג.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

מאגיסטער נ. שאץ

פעטריקאווער 37, 2. שט. פראנט.

אנאליזען פון קאל, אורין, שפייכעל א. ז. וו.

אורין-אנאליז - 4 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז, אויערן קר.	7—6 11—2
ד"ר רזשעווסקי הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין אינערליכע קראנקהייטען	1—2 5—7
ד"ר יאסעלמאן קינדער-קראנקהייטען	12—9
ד"ר ראזענצווייג פרויען-קראנקהייטען	12-10 4-5
ד"ר אייזענבערג כירורג	6-5 1-11½
ד"ר קאמינסקי אויגענ-קראנקהייטען	1—4 5-4
ד"ר זילבערבערג נערווען-קר.	1—2 6-5
ד"ר האלפערין	10—12 4—6
ד"ר גרינבוים	5—7
ד"ר צאהנערצט	2—3

ד"ר רענטגען-אינסטיטוט

קוויארץ-לאמפע, עלעקטרישע בעהאנדלונג און קאסמעטיק.

די לעטשניצע איז אויך אפען אין דער שטאט.

וויזיט 3 זל.

ערצטל.-קאסמעטיש. קאבינעט

פרל. מ. מרקוס

אנאנסען-פרייזען

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייזען אין 2—24 גר. אין דער צייטונג. אויף א טעקסט—40 גר. 60. פאר'ן טעקסט—12 גר. פאר א מילימעטער-שורה 4—8. 18. מאראל. פאר קאמיטעס 50 פראצ. ביי דער שלום. עפיעמער. ב. אין. 100 פראצ. 10—פאמיליען.

אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלונג אין היים; אויף פראווינץ: א חודש: אין אויסלאנד — 8 זל. פאר פאסט-צושטעלונג נישט אויסגעטראגען. אין ביזנעס פארוואלטונג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufmann.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.